

Reklam

Reklamens uppgift är att sprida kunskap om en vara. Kunskapen är som bekant tyvärr "på gott och ont". Den kan som allt annat missbrukas.

Tack vare sansade och målmedvetna metoder har svensk reklam lyckats förvärva sig allmänhetens förtroende. "Saklig och sann" är den svenska reklamens motto.

Det kan givetvis ej undvikas, att avsteg från denna goda norm förekommer. Det är alltid beklagligt, då allmänheten eller den enskilde genom vilseledande uppgifter blir mer eller mindre lurad. I de flesta fall rör det sig dock dess bättre endast om ekonomiska förluster. Av helt annan valör blir riskerna, då det är fråga om varor avsedda att trygga säkerheten.

Rent betänklig är därför överdriven eller vilseledande reklam angående eldsläckningsmateriel och andra brandskyddsmedel, ty härigenom kan lekmannen förledas till icke ofarliga missgrepp.

Än betänkligare blir denna reklam, då den begagnar sig av brandbefälets auktoritet, eller ger tvivelaktiga demonstrationer och uppvisningar sken av vederhäftighet genom att på ett eller annat sätt anknyta dem till brandkåren.

Inom brandmaterielbranschen har allmänheten i stort sett endast intresse av handeldsläckningsmateriel, d. v. s. dels pytspumpar och annan enklare utrustning, som var och en har vissa möjligheter att bedöma, dels s. k. kem. eldsläckningsapparater, vars ändamålsenlighet endast kan avgöras av den, som äger fackkunskaper.

För de kemiska eldsläckningsapparaterna finns här i landet ett vederhäftigt kontrollorgan, nämligen Statens Provningsanstalt. Prov utöver de, som verkställes vid denna anstalt är obehövliga, åtminstone för allmänhetens del.

När man i en daglig tidning finner en i ögonen fallande annons om till brandstationen förlagd demonstration av ett eldsläckningsmedel, som av allt att döma faller inom den grupp Provningsanstalten bör pröva, har yrkesmannen anledning att bli skeptisk, om annonsen ej innehåller ett ord, som vittnar om att vederbörande varit i kontakt med Provningsanstalten.

Att denna skeptisism ej är obefogad står ännu tydligare för fackmannen, då han dagen därpå läser de superlativa demonstrationsreferaten. Dessa ges stundom ökad tyngd genom att sammankopplas med det lokala brandbefälets namn.

Sådant måste undvikas!

Ett prov kan göras på många sätt. Det är inte svårt att vid ett eldsläckningsprov huvudsakligen förbluffa den oinvigde, men det är angeläget, att brandkåren därvid ej i någon form medverkar.

Torsten Mohlin.

Länsskogsbrandinspektörerna på skolbänk och i skog

Den 4 och 5 juni i år hade Riksbrandinspektören samlat landets lskbri — det är uttytt länsskogsbrandinspektörer — till ett givande möte i Örnsköldsvik. Även brandrektorn Torsten Mohlin och representanter för skogsförsäkringsbolagen återfanns bland de c:a 40 deltagarna.

Vid mötets öppnande hälsningstalade riksbrandinspektören och lämnade en orientering om den nya ersättningskungörelsen (kommenterad i nr 6 av tidskriften), varefter ingenjör Edo Kelter i ett trevligt anförande och på ett åskådligt sätt serverade skogsbrandskadestatistik för åren 1944—1950. Enligt denna statistik har under nämnda tid inträffat 7.045 skogsbränder i landet med en nedbränd areal av 14.294 hektar. Släckningskostnaderna vid skogsbränder har sedan år 1944 uppgått till sammanlagt 3,5 milj. kronor. Det statistiska underlaget är givetvis allt för knappt, för att man därur skall våga draga allt för bestämda slutledningar. Dock synes det uppenbart, att tågen är den största "mordbrännaren". Vidtagna förebyggande åtgärder har dock medfört, att denna brandorsak visat en bestämd tendens att nedgå. Så är också fallet med *större* skogsbränder, som börjat minska i antal tack vare, att man mer och mer börjat anlita brandkårs-hjälp för skogsbrandsläckning.

Av de i övrigt lämnade statistiska uppgifterna skall här endast nämnas, att även hygges-

bränningar ofta föranlett skogsbränder — och stora sådana. Som av nedanstående framgår, ägnades också hyggesbränningarna den största uppmärksamheten under mötet.

Efter det nämnda anförandet orienterade lskbri U. Undén mötesdeltagarna om det förebyggande skogsbrandförsvaret i Västernorrlands län (föredraget kommer att införas i tidskriften), varefter lskbri T. Jacobsson redogjorde för den stora skogsbranden på Gotland år 1950, och jägmästare A. Rydbeck talade om "Skogsbrandskyddet och försäkringsbolagen".

Så var man framme vid att hyggesbrännings-experten, jägmästare J. E. Wretlind, på ett synnerligen fängslande sätt i ord och bild gav deltagarna en 2-timmars lektion i nordsvensk hyggesbränning. Och därmed var första dagens program avslutat.

I strålände väder samlades alla mötesdeltagarna nästa dag i Björna — några mil från Örnsköldsvik — för att där studera en hyggesbränning, som Mo och Domsjö AB skulle utföra. Det var ett hygge på 40 hektar av vilka dock endast 4 avbrändes. Bränningen blev mycket instruktiv och lärorik under jägmästarna Andréns och Wretlinds ledning. Här skall endast erinras om expertisens kraftiga maning att vid hyggesbränning iakttaga största försiktighet och att icke eftersätta bevakningen. — 3—4 dygn efter bränningen är risken för eldens återuppblussande störst! Ek.

Bild 1. Branden hölls hela tiden måttlig — även för att icke frötallarna skulle skadas av rök och värme.

Bild 2. Även vid hyggesbränning är den lekamliga spisen en nog så viktig detalj. Vid bränningen svarade Mo och Domsjö AB för värdskapet.

Fjärrhjälp, samverkan och krigsbrandsläckning

Resesekreteraren i Sveriges civilförsvarsförbund, major Gösta Eriksson, redogör här nedan för en inom civilförsvarsförbundet i samråd med civilförsvarsstyrelsen utarbetad frivillig tilläggskurs i brandtjänst.

Kursen är upplagd som en frivillig tilläggskurs för sådan personal inom civilförsvarets brandtjänst, som genomgått såväl tjänste- som befälsutbildning. Även för personal med enbart tjänsteutbildning kan kursen utnyttjas.

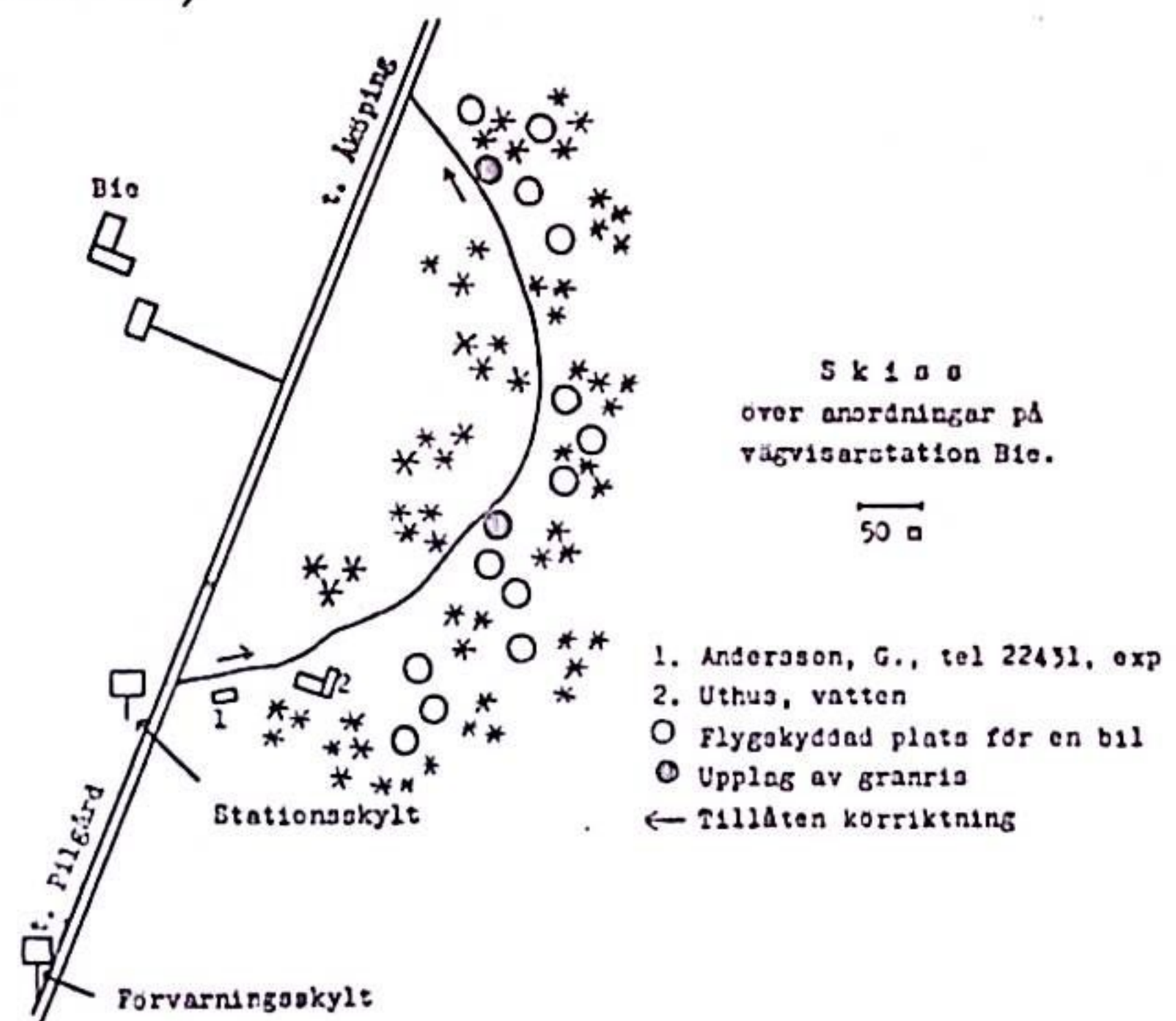
Den omfattar två försvarsspel, vardera om två timmar, två lektioner om respektive två och en timme samt en filmvisning om en timme, sammanlagt 8 timmar.

Det ena försvarsspelet belyser principerna för fjärrhjälpstyrkas samling, förflyttning och insättande. Det är uppbyggt med stöd av civilförsvarsstyrelsens "Anvisningar för fjärrhjälp" (AF) och med hänsyn taget till erfarenheterna från den av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län anordnade fjärrhjälpövningen i Uddevalla den 14 oktober 1951. Det spelas i Östermanlands län med fjärrhjälpstyrkor från två civilförsvarsområden inom Åköpings civilförsvarskrets.

Man får i spelets första skede följa dessa styrkor från deras samling i hemorten till deras gruppering på vägvisarstation. Härunder studeras kolonnkörning med övergång från djupmarsch till flygmarsch, åtgärder när fel uppstår på fordon, när sprängda broar tvingar till vägval, när fientligt flyg anfäller kolonnen,

när sambandet mellan avdelningarna brister etc.

Anordningarna på vägvisarstation behandlas utförligt. Författaren utgår från att vägvisarstationer måste vara rekognoscerade redan i fredstid. Skyltar — här kallade "förvarningsskylt" och "stationsskylt" — måste finnas för att leda in styrkorna. Dessa uppträder ju ofta på bortaplan och under mörker. En skiss över anordningarna förtydligar framställningen. (Bild 1.)

Spelets andra skede behandlar fjärrhjälpstyrkornas förflyttning från vägvisarstation till och med insättandet inom skadeområde i Åköping. Av särskilt intresse är här studiet av skadeområdesbefälhavarens åtgärder för att säkra sambandet med fjärrhjälpstyrkorna under deras förflyttning mot skadeområdet. Det gäller

Till salu

Brandbil, Volvo 1933. Kort hjulbas, täckt hytt för 3 man, öppna säten för 8 man.

Bilen har små dimensioner och får plats i ett litet garage. Lämplig för mindre brandkårsavdelning eller reservbrandstyrka.

Solna-Sundbybergs Brandkår
Brandchefen.

Tel. Stockholm 27 27 00

Till salu

SAAB-jolle

av aluminium med flyttankar. Längd 210 cm, bredd 106 cm. Lämplig för livräddning o. d. Ringa vikt. Bär 4 man.

Svar till
stadsarkitekt Thorvald Struve, Trollhättan.

ju, att dessa ej "kommer bort" för honom. Här behandlas den metod, som användes under den förut nämnda fjärrhjälpövningen i Uddevalla. Styrkorna dirigerades från vägvisarstationer till "ordergivningsplatser" i stadens utkanter. Dessa voro valda så att styrkecheferna absolut inte kunde ta fel på dem. Där möttes de av "sambandsmän", som skadeområdesbefälhavaren beordrat dit. De bestod av tre brandmän och en sjukvårdare till varje plats, med uppgift att kvarstanna vid fjärrhjälpstyrkorna och på vidare order föra dessa till angivna platser.

(Inom parentes sagt har denna metod på vissa håll mött kritik. Det sägs, att man vid ett skadeområde inte har personal av detta slag att skicka ut som vägvisare.)

Slutligen ges exempel på hur fjärrhjälpstyrkorna insätts, den ena samlad, den andra uppdelad.

Det *andra försvarsspelet* belyser brandtjänstens samverkan med röjnings- och sjukvårdstjänsten. Händelseförloppet är följande. Efter ett bombanfall mot Nystad har inom ett block svåra skador uppstått med ras, innestängda och flera bränder. På skadeplatsen har en samstyrka insatts. Man får följa skadeplatsbefälhavarens åtgärder för att befria innestängda, rädda sårade och släcka brand. Men detta spel — till skillnad från spelet om fjärrhjälpstyrkorna — griper ned även till den enskilde brandmannens bedömanden och åtgärder. Det är därför användbart även vid annan utbildning än befälsutbildning.

Den *ena lektionen*, omfattande två timmar, har till ändamål att bibringa någon kännedom om grunderna för hur utbildning och övning inom tjänstegrener bör bedrivas i ett beredskapsläge. Förutsättningen för lektionen — som är upp'agd för *civilförsvarets* brandpersonal med tanke på förhållandena i mindre orter — är att sedvanliga instruktörer ej står till förfogande, att 1—2 år förflutit sedan föregående utbildning, att en del av personalen är helt utbildad, samt att man inte vet, hur lång tid man har på sig för utbildning.

Eleverna skall alltså lära sig hur man i ett dylikt läge bör gå tillväga. Läraren har att följa de detaljerade anvisningar, som ges för lektionen. Först skall han åskådliggöra principerna för utbildningen. Härvid förevisar han delar av ett övningspass enligt "Utbildningsreglemente för brandkårer", nämligen konstruk-

tion, funktion och handhavande av brandpost, brandposthuvud och tryckslang samt slangrulle och grenrör. Samtidigt fastslår han i slagordens form principerna för en sådan utbildning. Några exempel:

1. Börja med det viktiga. Uppskjut det mindre viktiga.
2. Av det viktiga, ta det enkla först, gå sedan över till det svåra.
3. Lär ut en eller ett fåtal saker ordentligt. Gå först därefter vidare.

Sedan behandlas, fortfarande med exempel från det nämnda övningspasset, hur materielen skall vara ordnad, hur läraren och eleverna skall vara placerade jämte annat sådant. Därefter behandlas sättet att undervisa ("visa, instruera och öva"), varvid som exempel valts att "klargöra brandposten". Passet — en timme — avslutas med att eleverna tilldelas enkla övningsmoment, som de under nästa pass skall genomföra med sina kamrater som elever.

Denna lektion ger i koncentrerad form en framställning av det väsentliga i ämnet utbildningsteknik. Exempelen, hämtade från brandtjänstens eget område, samt de lättfattliga minnesreglerna gör framställningen värdefull även för mindre rutinerade instruktörer.

Den *andra lektionen* består av ett föredrag med bildband om krigsbrandsläckning. Det är utarbetat av civilförsvarsstyrelsen och tar en timme.

I kursen ingår slutligen *en timme filmvisning* med filmerna "Elden är lös — vi släcker", "Brandpatrulls uppträdande" och "Eldsläckningstaktik".

En del av våra läsare torde redan känna till kursen. Den har nämligen använts på sina håll både vid utbildning av civilförsvarspersonal och brandmän. De erfarenheter man därvid fått är i stort sett goda.

Kursen föreligger för närvarande endast i en stencilerad upplaga men kommer till hösten att finnas tillgänglig i tryck. Den anordnas med statsbidrag, som ställts till civilförsvarsförbundets förfogande.

Om någon av tidningens läsare skulle ha intresse av att ordna en kurs, så kan detta enklast ske genom en hänvändelse till ortens civilförsvarsförening, vederbörligt länsförbund eller direkt till Sveriges civilförsvarsförbund.

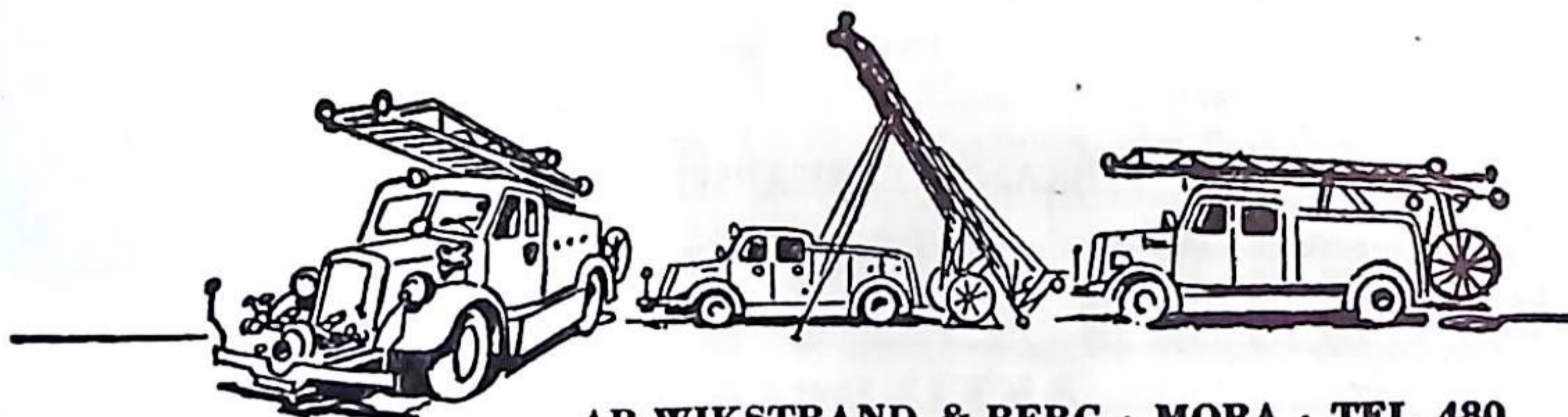

KRISTINEHAMNS BRANDKÅR

använder **WI-BE** stegen

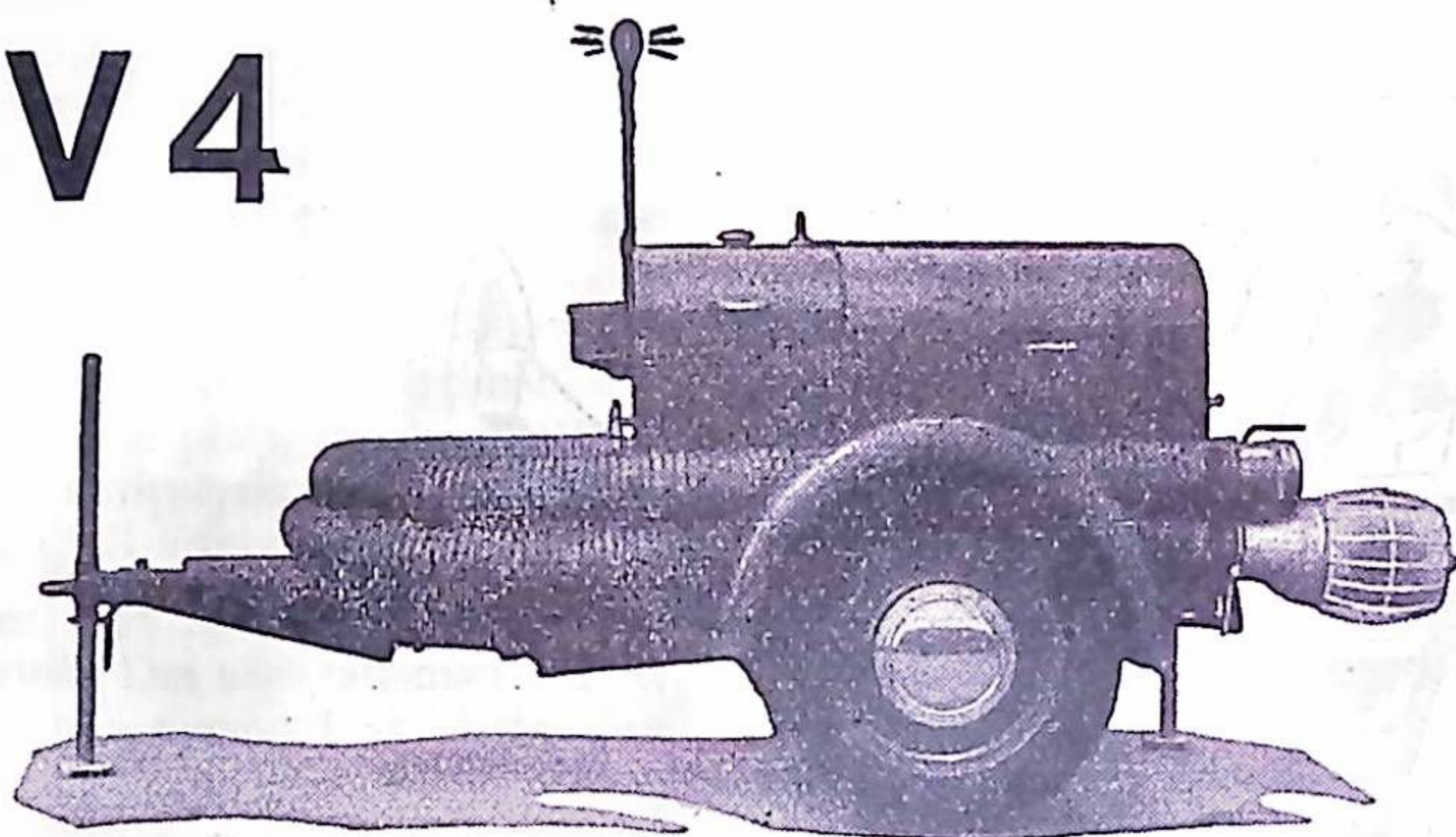
Kristinehamns Brandkår har monterat en WI-BE-stege typ GGF-22 på en av sina senaste brandbilar. Stegen är en helsvetsad stålrörsstege med en max. höjd av 22 m. Godkänd av Kungl. Arbetarskyddsstyrelsen.

För brandkårsbruk ha vi även ett flertal andra stegtyper, av vilka vi speciellt vilja framhålla våra skarvstegar av lättmetall. — Begär offert.

AB WIKSTRAND & BERG · MORA · TEL 480

RV4

En lättare, effektivare motorspruta,
med 4-cyl. Volvomotor,
ger 1200 l/min vid 9 kg/cm².

Wilh. Rubergs Fabr. AB., Långebro
Tel. Kristianstad 101 74 - 101 78 - 162 78

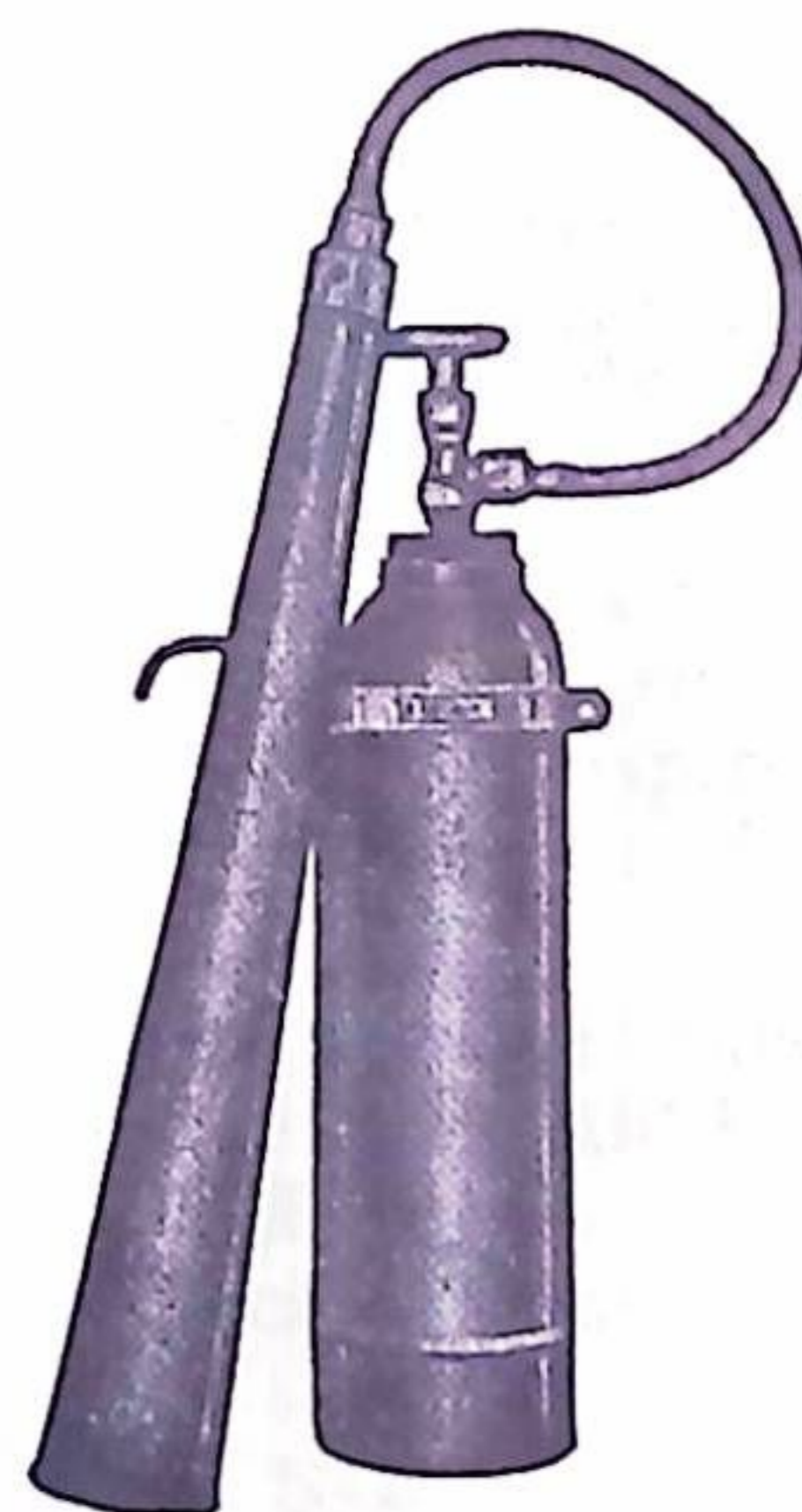
Transportabla och stationära

Skum- och Kolsyresläckare

samt all övrig

Brandredskap

Infordra vårt kostnadsförslag

BRANDREDSKAPSFIRMAN

ODENIUS

AKTIEBOLAG

Östra Hamngatan 16

GÖTEBORG

Tel. 13 69 35, 13 69 47, 13 15 96

Fyll NU behovet av slang och sprutor!

För brandkåren är det ett oavvisligt krav att tillräcklig mängd prima slang finnes inom kommunen. Detta likaväl som att kåren disponerar över erforderligt antal transportabla motorsprutor och fast monterade pumpar. Under de senaste 6—7 åren har läget avsevärt förbättrats i dessa avseenden vid flertalet kårer i landet. En starkt bidragande orsak härtill har varit de statsbidragsmedel, som under denna tid ställts till förfogande för anskaffning av sprutor och slang. Emellertid är alltså behovet av ytterligare brandslang — och även sprutor — stort vid många brandkårer. Många är säkerligen de kårer, som inte ens disponera över den minimimängd 1:sta klass brandslang, som angives i kommunens brandordning. Kanske man inte ens ännu har anskaffat det i brandordningen angivna minimiantalet sprutor.

Som vi meddelade här i nr 2/1952 upptager riksstaten från 1 juli i år *icke* längre några medel för bidrag till kommuner för inköp av motorsprutor och slang för fredsbrandförsvaret. Kommunerna få alltså i fortsättningen själva helt stå för sådana anskaffningskostnader.

Emellertid: Tidigare av riksdagen anvisade medel för angivna ändamål ha icke helt tagits i anspråk, och Kungl. Civilförsvarsstyrelsen har bemyndigats att disponera över dessa resterande medel även under det nu påbörjade budgetåret. Nyligen har Civilförsvarsstyrelsen tillställt Länsstyrelserna i samtliga län en skrivelse vari det heter:

Betr. tillgången på statsbidrag för fredsbrandförsvaret.

De båda anslagen Bidrag till kommuner för inköp av motorbrandsprutor samt Bidrag till kommuner för inköp av brandslang ha numera avförts ur riksstaten. För närvarande är civilförsvarsstyrelsen samsatt med att avveckla denna grupp av statsbidragsärenden.

Emellertid förefinnes alltså ett visst överskott å medel för båda de nu angivna ändamålen.

Upprättandet av de nya brandordningar, som föranletts av den nya kommunindelningen, torde i många fall påvisa brister i fråga om tillgången på

motorbrandsprutor (frontpumpar) och brandslang. Detta förhållande gör det på grund av vad ovan framhållits möjligt för kommunerna att söka och erhålla statsbidrag till täckande av bristerna helt eller delvis, allt enligt en av riksbrandinspektören bestämd fördelning. Givetvis står det även de landskommuner som icke berörts av kommunindelningen, men beträffande vilka kommuner brister föreligga enligt brandordningarna fritt att ansöka om sådant statsbidrag.

Med hänsyn till att statsbidragen till *motorbrandsprutor* (frontpumpar) är beroende av antalet skatte-kronor inom en kommun är det endast de kommuner som under år 1951 haft mindre än 80.000 skatte-kronor, som kunna påräkna statsbidrag. Gällande av Kungl. Maj:t fastställda villkor för tillhandahållande av motorbrandsprutor framgår av *bilaga A*.

Vad slutligen angår statsbidragsgivningen till *brandslang* må erinras därom att styrelsen centralt inköper brandslangen för att senare tillhandahålla den till kommunerna. Dessa skola sålunda icke själva inköpa brandslang, för vilken de önska erhålla statsbidrag.

Gällande av Kungl. Maj:t fastställda villkor för tillhandahållande av brandslang framgår av *bilaga B*.

Bilaga A.

I fråga om tillhandahållande av *motorbrandsprutor* (pumpar) gälla följande av Kungl. Maj:t fastställda villkor

a) Kommun, som under år 1951 åtnjutit understöd av skatteutjämningsmedel, må erhålla statsbidrag till bestridande av kostnad för spruta eller pump med högst 4.000 kronor.

b) Annan kommun må erhålla statsbidrag med belopp motsvarande kommunens självkostnad för anskaffandet, dock högst 4.000 kronor för motorbrandspruta respektive pump, med avdrag av så stor del av nämnda belopp, som enligt 1951 års inkomststat motsvarar en höjning av kommunalskatten med 5 öre för skattekrona.

c) Kommun, som önskar erhålla statsbidrag, skall därom till riksbrandinspektören insända till civilförsvarsstyrelsen ställd ansökning. Ansökningen skall vara åtföljd av offert och specificerad kostnadsberäkning samt eventuellt erforderlig beskrivning å

Kontrollera brandmaterielen regelbundet! (Se sid. 212)

sprutan eller pumpen. Uppgifterna rörande pump skola avse denna i färdigmonterat skick.

d) Spruta eller pump skall vara av typ, som av riksbrandinspektören godkänts, och skall kommunen ställa sig till efter rättelse de föreskrifter, som må komma att meddelas vid bidragets beviljande.

e) Uppkommande fraktkostnader jämte kostnad för under g) nämnd avsyning skola erläggas av kommunen.

f) Kommunen skall inköpa den brandslang och slangarmatur för spruta eller pump, som riksbrandinspektören finner erforderlig.

g) Beviljat statsbidrag utbetalas av civilförsvarsstyrelsen till kommun, när spruta eller pump levererats, varvid dock beträffande pump statsbidraget icke må utbetalas, förrän pumpens montering blivit genom riksbrandinspektörens försorg avsynad och godkänd.

Avsyning, varom förmäles under g) verkställs genom riksbrandinspektörens försorg efter anmälan av kommunen.

Verifikationer, utvisande anskaffningskostnaderna skola företes för styrelsen i original eller bestyrkt avskrift.

Bilaga B.

Av Kungl. Maj:t fastställda villkor för tillhållande av brandslang ha följande innehåll:

a) Kommun skall gälda ersättning med belopp motsvarande 25 % av statens självkostnad för ifrågavarande materiel.

b) Uppkommande fraktkostnader skola erläggas av kommunen.

*

Nu gäller det alltså för de kommuner, som inte inneha det antal och de mängder motorsprutor och prima brandslang som angives i brandordningen, att SNARAST komplettera innehaven, om man vill komma i åtnjutande av statsbidrag för materielens anskaffning. Snart nog är det definitivt för sent.

Ek.

Några data.

Rymd 25 liter. Vikt ca 7 kg. Höjd 45 cm. Bredd 40 cm.

Stort påfyllningslock. Dubbla silar.

Dubbel ryggplåt isolerar ryggen mot kyla.

Effektivt rostskyddad. Användbar även med frostladdningar.

Över 800 Skogs-Tempus hittills levererade.

Ny "pytsspruta" för brandkärer.

För bekämpning av brand i markvegetation och för eftersläckning vid husbränder har brandkärerna nu fått ett nytt hjälpmedel — Skogs-Tempus.

Skogs-Tempus som ersätter de hittills använda pytssprutorna rymmer 25 liter, men bäres förvånansvärt lätt genom att behållaren är formad efter ryggen.

Skogs-Tempus är praktisk bl. a. därigenom att endast *en* man sköter den och han kan ha båda händerna fria, vilket ofta är värdefullt vid eftersläckning.

Pumpen går lätt och ger sluten stråle eller dusch.

Priset är Kr. 150: —.

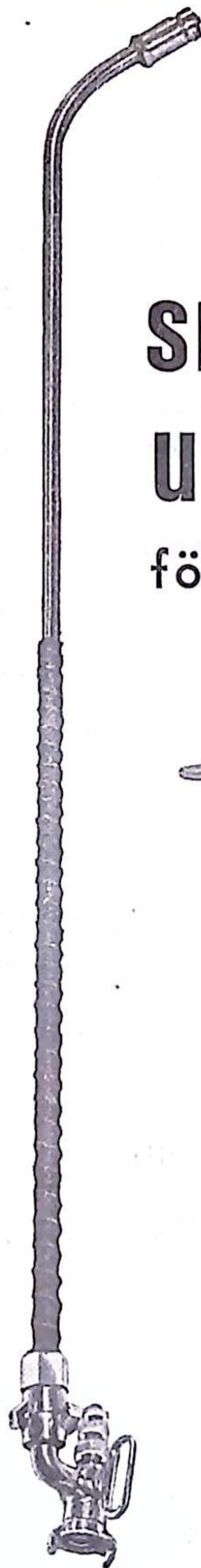
Begär prospekt med fullständiga uppgifter.

AB SVENSKA TEMPUS

KUNGSGATAN 38 — STOCKHOLM — TEL. 111835

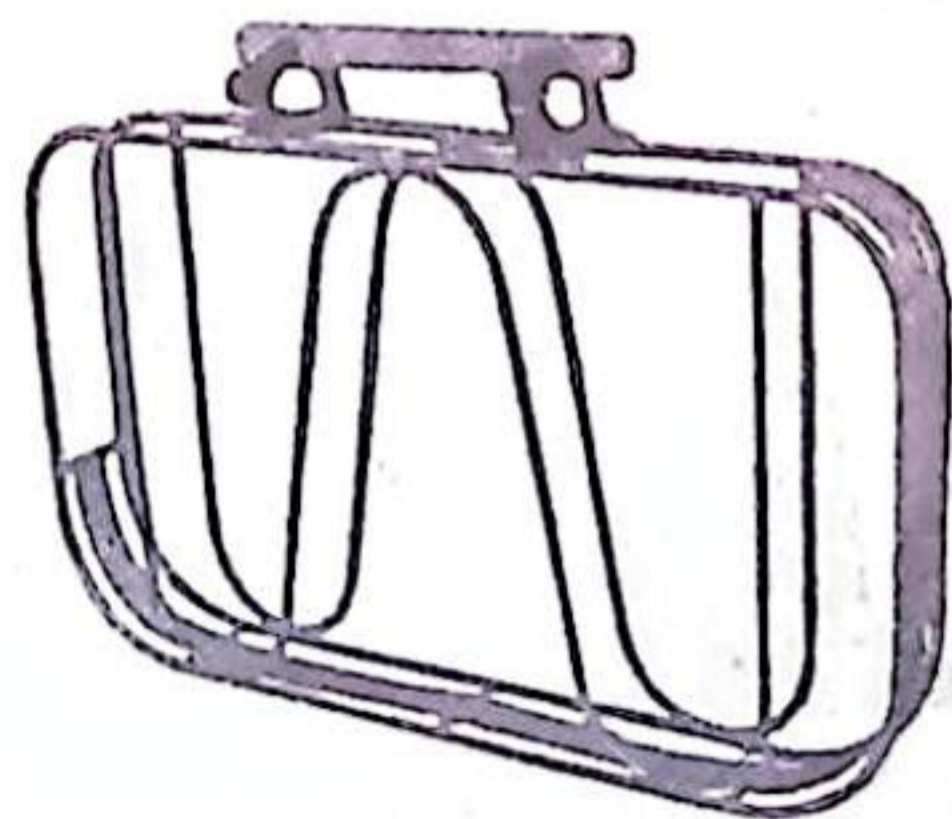
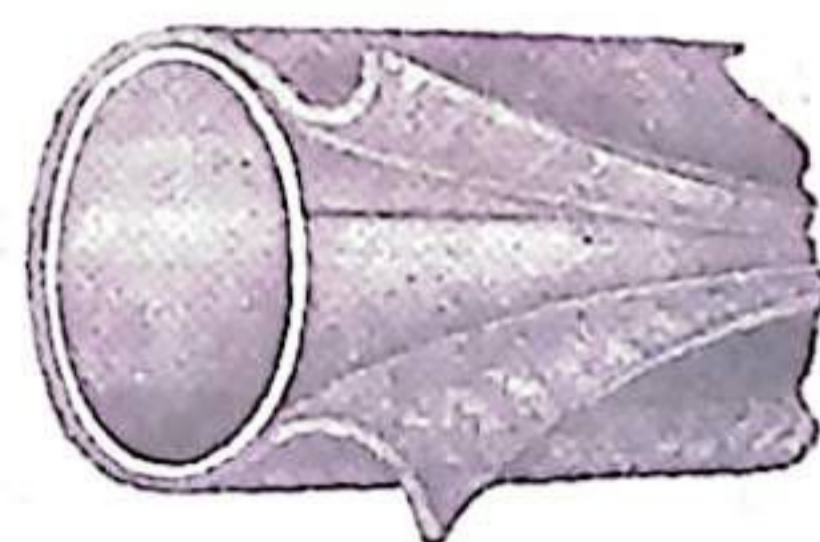
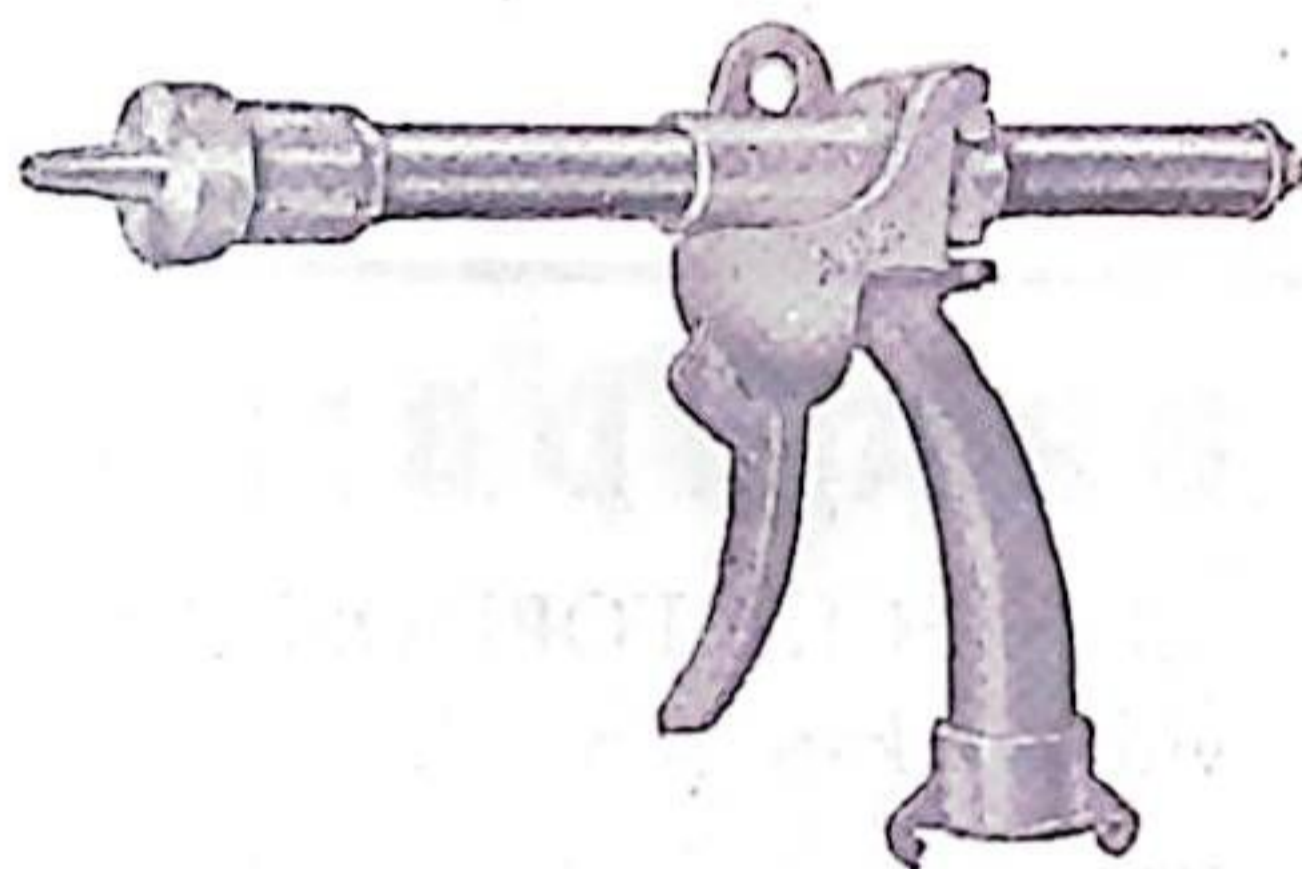

ABA

smalslang- utrustning

för effektiv eld-
bekämpning

ABA applikatorrör

Omställbart med ett handgrepp från vattendimma till hel stråle. Enkel, robust konstruktion. Helt förkromat. Vridbart rör. Lätt utbytbar sil. Ringa vattenåtgång — minskad risk för vattenskador. Längd 1,8 m, 45° böjning.

ABA vattenpistol

Ett effektivt smalslangmunstycke, manövrerbart med en hand från avstängning till dusch och full stråle. Fjäderspärre för låsning i olika lägen.

ABA-flex smalslang

Invändigt gummerad. Lågt friktionsmotstånd. Smidig och lätthanterlig. Tät och hållbar.

ABA slanglåda

Tillverkad av rundjärn och kadmierad mot rost. Speciellt utformade handtag skydda knogarna och ge balans åt lådan. Idealisk när det gäller utläggning av slang i smala passager.

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSAFFÄREN AB

Scheelegatan 28

STOCKHOLM

Tel. 52 07 95

Avdelningskontor: Hälsingborg, Nytorpgatan 87 B, tel. 130 09

Borås, Bergdalsgatan 20, tel. 208 54

Brandchefer

Har Ni tänkt på att skydda Edra egna anläggningar mot eldsvåda?
Senast i december 1950 drabbades en brandstation av eld.

Låt därför installera AUTOMATISKT BRANDALARM SYSTEM
TJEDER.

Vi utarbete utan kostnad eller förbindelse för Er en offert, om vi
erhålla ritningar över de byggnader, som Ni önskar skyddade.

AUTOMATISKT BRANDALARM AB

Stockholm

MALMKÖPING

Göteborg

tel 338 växel

Av försäkringsbolagen godkänd anläggningsfirma

BRANDBILAR — AMBULANSER

och SPECIALFORDON för BRANDKÅRER byggas
vid vår karosseriverkstad i önskat utförande.

Försäljning av alla slags förekommande brandredskap.
Tillverkning av: Slangväskor, slanglådor och vatten-
tankar m. m.

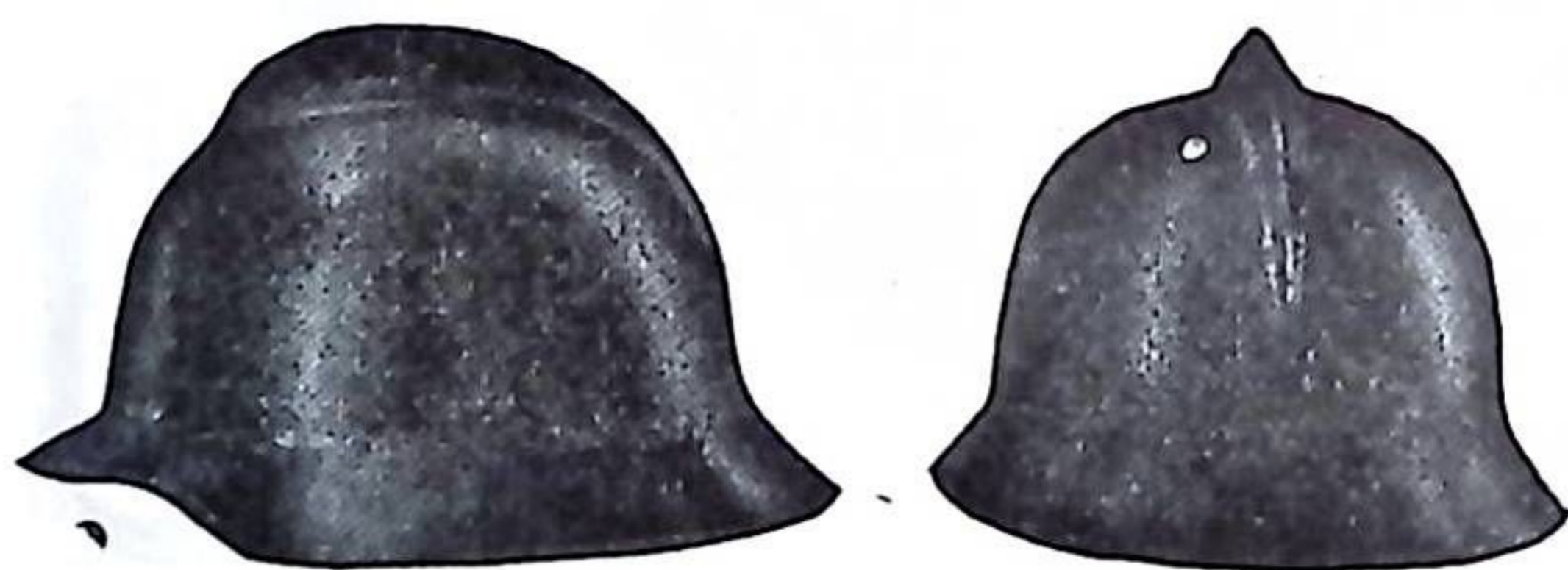
(Begär offert!)

BRANDSKYDDSTEKNISKA BYRÅN, KALMAR

Ulfeldsgatan 16

Tel. 129 76 - verkst. 161 76

NYTT HJÄLMAR NYTT MED STÄLLBAR INREDNING

Hjälmen kan inställas för 4 storlekar
samt delar därav. Mjuk anliggningsrem
som passar alla huvudformer och håller
hjälmen stadigt på huvudet utan att
trycka. Hjälmen är krymp- och rostfri.
Patentsökt. Våra lättmetallshjälmar har
3 gånger bättre värmeskydd än lackerade

stålhelmar. C:a 33.000 hjälmar sålda de senaste 12 åren. Finns för omgående leverans.
Gamla hjälmar, även av andra fabrikat, kunna förse med vår nya inredning.

Jonserseds linnenlang samt all övrig brandmateriel till lägsta priser

BRISSMANS BRANDREDSKAP, Halmstad — Tel. 3333

En kavalkad i ord och bild

I en kavalkad i ord och bild vid Riksförbundets 40:de årsmöte visade *kapt. Torsten Moblin* brandförsvarets snabba utveckling i landet under de senast förflutna 40 åren. Vi återgiva här inledningen till hans anförande jämte några bilder.

I första numret av Riksförbundets eget tidsningsorgan, som utkom 1919 och bar namnet "Tidskrift för landsbygden brandväsen", läses under rubriken "Framtidens eldsläckningsmedel å landsbygden":

"Redan 1914 på kongressen i Malmö, lämnades av dåvarande brandchefen Fogelklou ett synnerligen intressant förslag till organisation av brandkärer på landsbygden, vars huvudstridsapparat skulle vara en automobil, stationerad vid lämpliga centralt belägna landsvägsknutpunkter och som därifrån vid eldsvådettillfällen i kringliggande orter skulle med stor hastighet kunna förflytta sig till platsen för eldsvådan."

Då detta yttrades, var huvudstadens första och enda bilspruta ungefär ett år. Framför övriga fordon, redskapsvagnar, stegar och ångsprutor galopperade i Stockholm alltjämt brandkärshästarna.

Brandutrustningen på landsbygden utgjordes av handkraftsprutor även om en och annan motorspruta började leta sig ut.

Artikeln fortsätter:

"Man ställde sig emellertid då ganska skeptisk till förslaget, huvudsakligen med den motiveringen att de automobiltyper, som då funnos och tillverkades här i landet, icke voro ägnade att med framgång kunna köras ut på åker och äng för att kunna komma i närheten av där befintliga vattensamlingar, mangelgravar och dylikt."

Föret kärvt i portgången.

Redan 1914 ansåg man således inom Riksförbundet, att brandväsendets fordon borde vara terränggående. Denna synpunkt påverkade säkerligen också Scania-Vabis' försök att få fram fyrhjulsdrivna brandbilar, och år 1919 kunde en sådan bil lämna verkstaden i Södertälje.

Konstruktionen var väl inte i alla avseenden lyckad. Det skulle vara att begära för mycket, eftersom frågan om ändamålsenliga terränggående fordon efter mycket experimenterande löstes i Amerika, de stora resursernas land, och detta så sent som under andra världskriget.

Det kan i dag vara skäl att erinra om brandkårsförbundets tidigt gryende strävan att få fram materiel med goda taktiska egenskaper. Men föret i portgången var kärvt. Det var under de första åren inte bara vin utan även vatten och ofta klen även med vatten, därom vittnar tidskriftens eldsvådenotiser.

Från en eldsvåda i Skåne, till vilken två frivilliga brandkärer ryckt ut, meddelas sålunda:

"Brist på vatten vid eldens utbrott var en icke ringa orsak till att elden fick så stor spridning. Man

TYFON

alarm-

apparater

Drivas från fristående behållare eller befintlig tryckluftledning.

Stor hörbarhet. Ringa luftförbrukning. Oberoende av elström.

❖

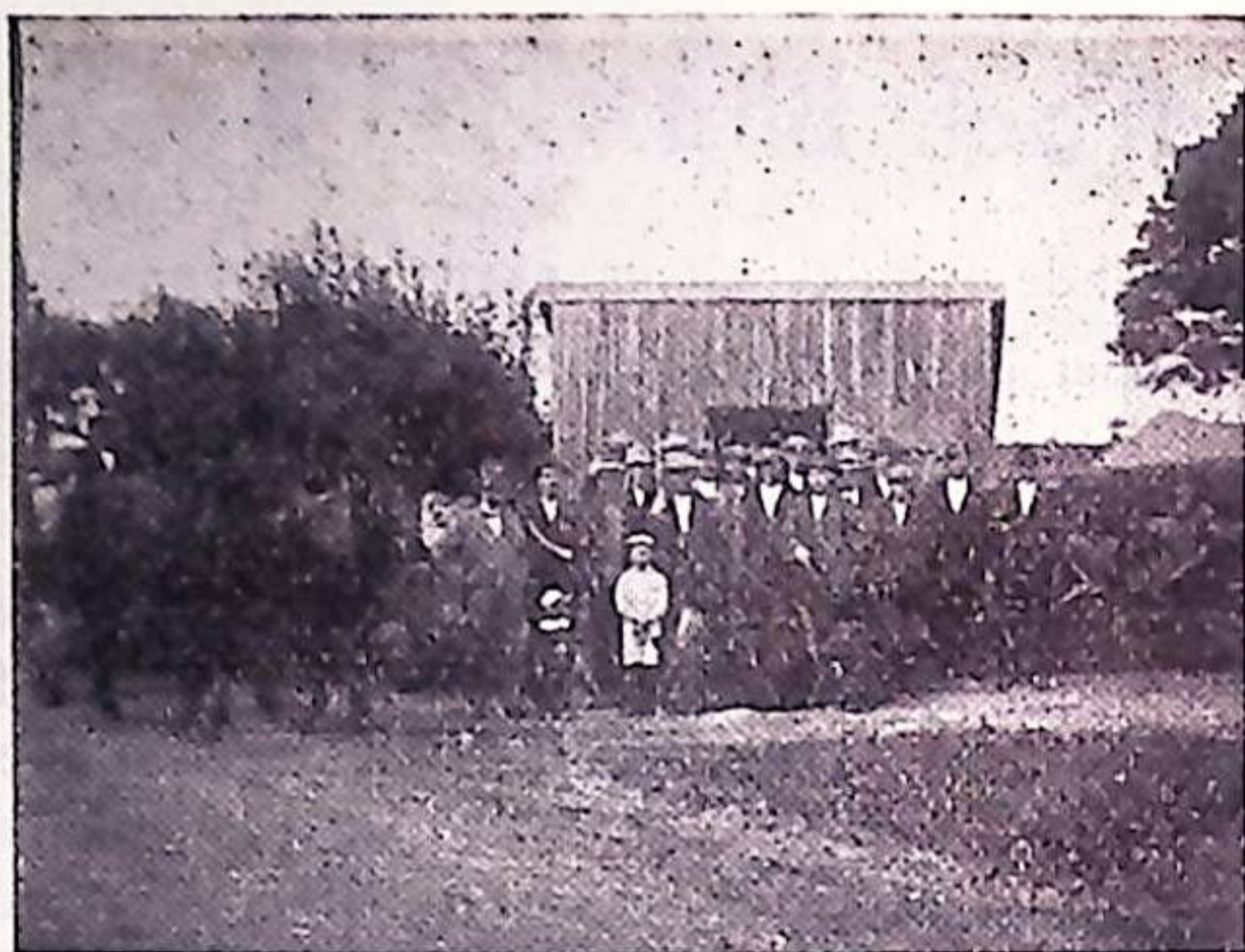
Begär
prospekt
nr 408

Grundat
1840

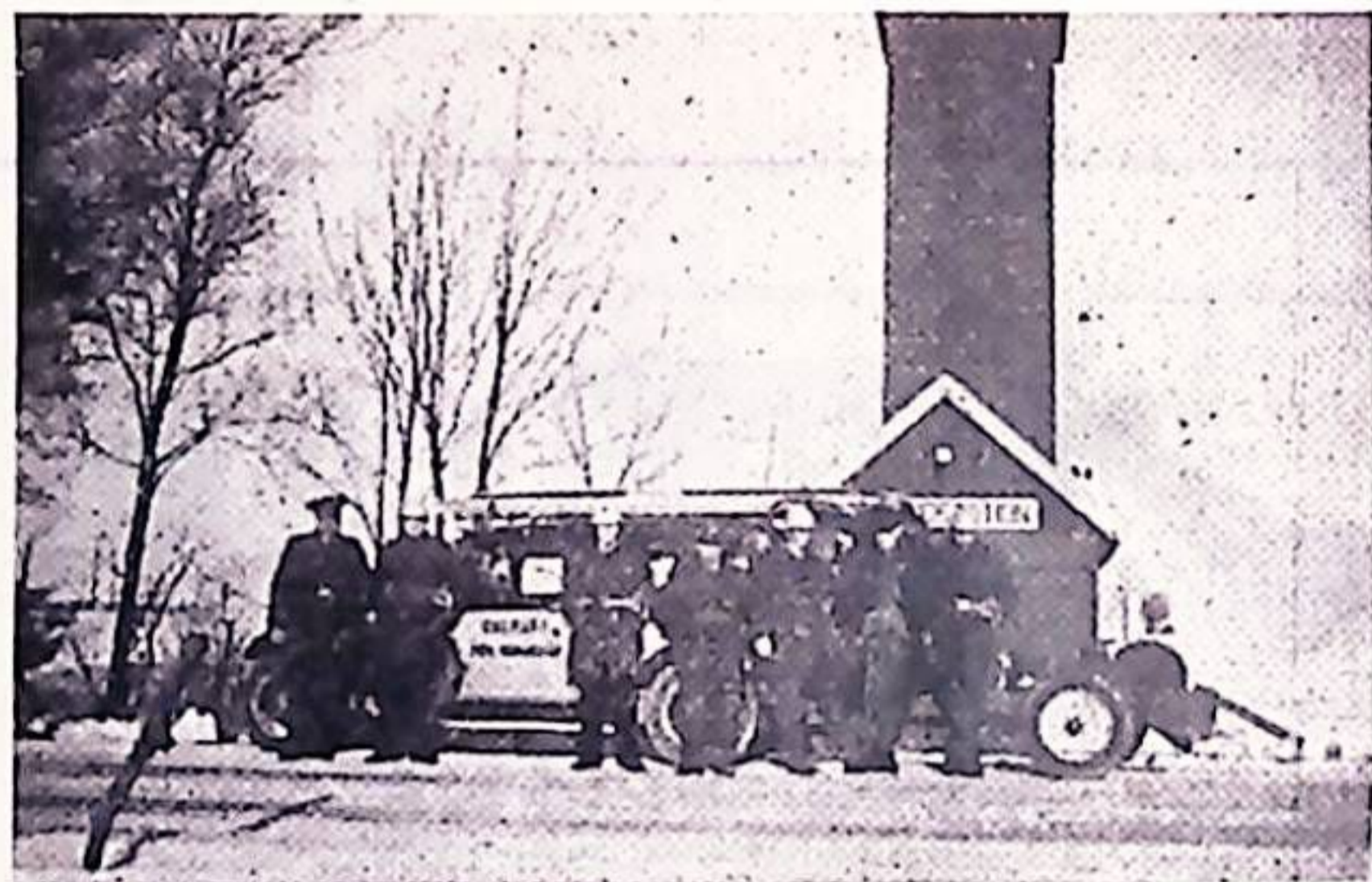

KOCKUMS

MEKANISKA VERKSTADS AB · MALMÖ

1. Så här såg det ofta ut i början. Materielen var enkel, en handkraftspruta och några hinkar. Det samma gäller spruthuset. Hästkrafter och fordon kom från närmaste gård. Oderups brandkår bildad 1914. (Foto 1915.)

2. Oderups brandkår 1952. Det enkla skjulet har fått vika för en brandstation med slangtorn. Hästkrafterna, som även står för pumparbetet, har ökats, medan personalen minskats. Utvecklingen är typisk för vårt tekniska tidevarv.

3. När myndigheterna var oförstående, anskaffades medel genom brandkårsfester. Här saknas varken kolsyreavdelning bestående av en vichyvattensflaska, pumpverk eller uniformerad personal. Bjärnum 1915.

kom t. o. m. att i misshugg hålla en spann bensin över elden."

Från Dalarna kommer följande referat:

"Det tillskyndande brandmanskapet kunde av flera olyckliga omständigheter ej ingripa i tid. Bl. a. fungerade ej brandsprutan och vattenanskaffningen erbjöd stora svårigheter, då brunnen på gården förstördes genom att trävirket fattade eld."

Onekligen är läget betänkligt, då sprutan mankerar och själva vattentaget brinner!

Defensivt uppträdande nödvändigt.

Men många lyckade släckningar beskrives också. I dessa beskrivningar kan man skymta ett genomgående drag: Mindre eldsvådor rådde man på och gjorde där ofta ett mycket vackert arbete, men då elden fått större spridning, var vanligen den antända byggnaden tillspillogen. Närbelägna hotade byggnader lyckades man dock ofta rädda.

Det är en allmän taktisk regel, att det fordras mindre krafter för försvar än för angrepp.

Handkraftsprutan var visserligen ett gott redskap, enkelt och driftsäkert, men den gav efter moderna begrepp små vattenmängder. Den måste på grund av den korta slangen ställas upp nära eldstället och var därför i de flesta fall beroende av den begränsade vattentillgången i en brunn eller det vatten, som kunde köras eller langas fram.

Ett annat gängse redskap var brandseglet, som användes för att skydda tak och väggar på hotade byggnader. Det var ett redskap av rent defensiv karaktär.

Genom sin utrustning tvingades därför landsbygdsbrandkårerna vid varje större brand att uppträda defensivt.

Utvecklingen skulle emellertid snart ändra förhållandena och sätta mera offensiva medel i händerna även på de frivilliga brandkårerna.

1909 började så smått den inhemska tillverkningen av motorsprutor. Det tog dock ett par år, innan den kom i gång. Det var Henrikssons kolvpump och Ludvigsbergs Penta-revolverspruta, som då konstruerades. Ungefär samtidigt eller något senare kom det in österrikiska, tyska och franska sprutor med centrifugalpumpar.

Förståelsen för brandförsvarets betydelse och möjligheter hade ännu ej vaknat, och de kom-

munala myndigheterna var ofta njugga, då det gällde att släppa till pengar. Många av de frivilliga kårerna var helt hänvisade till medel, som de själva skaffade genom medlemsavgifter och framför allt genom fester. Då motorsprutorna var dyra gick anskaffningen därför trögt i början. Men trots detta dröjde det inte länge innan det nya redskapet lät tala om sig.

Gott släckningsresultat.

1919 brann ett stort magasinsexkomplex i Svalöv. Branden upptäcktes vid 7-tiden en söndagsmorgon och Svalövs frivilliga brandkår med motorspruta kom omedelbart. Så småningom anlände den ena frivilliga brandkåren efter den andra. Alla utom en var hästanspända och flera hade en eller ett par mil att köra.

Kl. 9.00 övertog brandchefen Tell i Landskrona ledningen av släckningsarbetet. Tyvärr stod ångsprutan i Landskrona under reparation. Tell kom till brandplatsen i ambulansbil, vilket säger en del om fordonsbeståndet vid brandkåren i en mindre stad på den tiden.

Vid 11-tiden, när branden ansågs begränsad, anlände — per extratåg — Hälsingborgs ångspruta och några man från stadens brandkår. Transporter tog sin rundliga tid.

Det egentliga släckningsarbetet hade således utförts huvudsakligen av de frivilliga brandkåren. Tillsammans 14 st. med en automobilspruta och fyra motorsprutor samt ett flertal handkraftsprutor. Dessutom biträdde 5 gårdsbrandkårer med handkraftsprutor. Sammanlagt var inte mindre än 350 man samlade kring denna redskap. Det var en ansenlig styrka, men handkraftsprutorna fordrade också mycket folk för pumpning och även för körning eller langning av vatten. Några närbelägna dammar löste vattenfrågan.

I redogörelsen omnämnes särskilt motorsprutornas goda effekt, men där sägs också, att ett par mindre handkraftsprutor, som var särskilt aggressiva, lyckades rädda maskinhuset.

1/4 av det stora spannmålsmagasinet stod kvar efter branden.

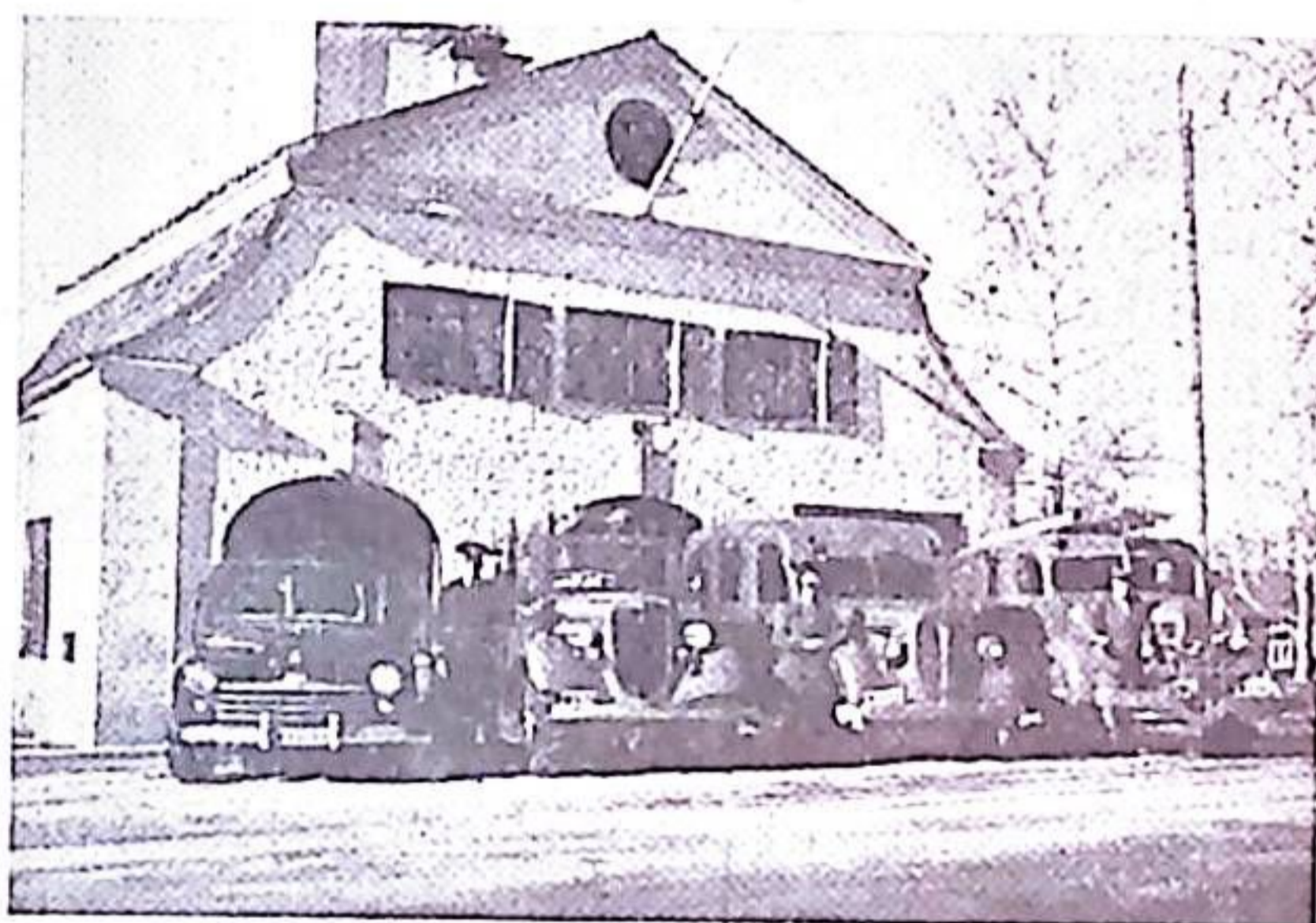
Resultatet får nog anses vara mycket gott, om man betänker, att det tog lång tid för flera av de hästanspända brandkåren att nå eldstället.

Utvecklingen går vidare!

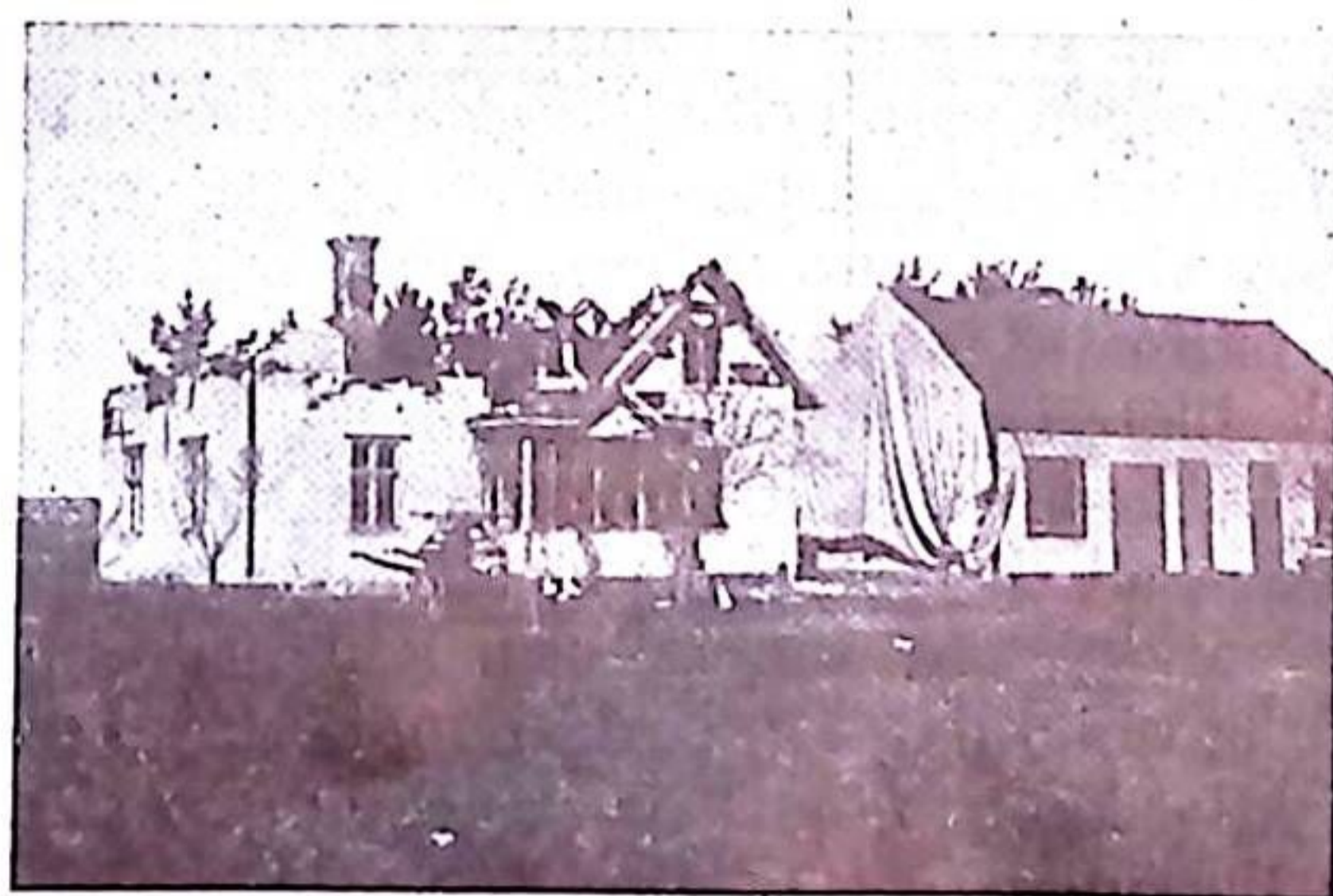

4. Leksands brandkår 1922.

På handkraftsprutan brandchefen J. Anders Carlsson, sedermera mångårig brandkonsulent i Kopparbergs län.

5. 1952 är J. Anders Carlsson alltjämt brandchef, men utrustningen är en annan.

6. En vacker släckning i Hultsfred den 12 mars 1918 i mörker och kyla, -15° . Släckningsredskapet, en handkraftspruta med eldstad, synes framför det skadade huset. 200 m. lång langningskedja svarade för vattentillförseln. Brandsegel skyddade närbelägna byggnader.

Plastbehandling av brandslang

Februarinumret av Dansk Brandinspektörsförenings tidskrift "Brandfare og Brandværn" innehåller en artikel, som bör vara av intresse även för svenskt brandväsende. Den lyder i översättning:

"Kan brandslangens livslängd väsentligt ökas genom preparering?"

Inom textilindustrin har det länge varit en känd sak, att man genom preparering av tyg kan uppnå en väsentlig ökning av dess slitstyrka och hållfasthet.

Denna teknik synes nu även kunna komma brandväsendet till godo. Tanken, som ligger till grund för preparering av brandslang, är densamma som inom textilbranschen, där man vid preparering söker inbädda trådarna i tyget, varigenom såväl det inbördes slitaget som förslitningen mot andra föremål minskas.

I avsikt att utröna prepareringens inverkan har försök på Danmarks Statsprovninganstalt och praktiska prov vid Köpenhamns brandkår ägt rum. Vid bägge tillfällena användes slangprepareringsmedlet "Marjol".

Försöken på Statsprovninganstalten utfördes som slitageförsök med ett roterande band av sandpapper tryckt emot slangens. Detta medförde en slitageförlust på 25—26 gram för den preparerade slangens medan motsvarande förlust för den opreparerade uppgick till 44—46 gram.

Vid granskningen av provslangen visade det sig, att de tvärgående trådarna i den opreparerade slangens voro helt borta och de längsgående närmast gummit genomslitna. På den preparerade slangens voro de längsgående trådarna i det närmaste oskadade och de tvärgående skadade blott i mindre utsträckning.

Försöken på Statsprovninganstalten visar således, att slitaget på slang till följd av arbete på brandplatsen förmodligen kan nedbringas ganska väsentligt, och härigenom bör man otvivelaktigt kunna uppnå en viss ökning av slangens livslängd.

För att komma problemet närmare har man vid Köpenhamns brandkår under civilförsvartsutbildningen använt ett mindre antal preparerad slang. Efter övningsserien, vilken bestod av 16—20 utläggningar, jämfördes den prepa-

rerade slangens med opreparerad av samma kvalitet, som använts på samma sätt. Härvid framgick, att den preparerade slangens hade c:a 15 % färre hål än den opreparerade.

Denna senare undersökning, som kommer att följas av mera omfattande prov, säger knappast mycket om slangens möjlighet att motstå slitage, men däremot att man genom preparering kan uppnå en bättre motståndsförmåga mot brott, som orsakas genom "packning" av våt slang.

Som grund för denna uppfattning kan anföras, att slangens tycks bli smidigare genom prepareringen. Troligen kommer dock icke förbättringen att procentuellt svara emot slitageförsöken på Statsprovninganstalten.

Då den använda slangens var av mycket grov dimension och grov slang betydligt lättare utsättes för skada under "packning", böra de utförda försöken följas av försök med slang av mjukare kvalitet.

Det är emellertid knappast några tvivel om, att det genom prepareringsteknikens utveckling givits en reel möjlighet till ett nedbringande av utgifterna för utbyte av brandslang.

B.-J."

*

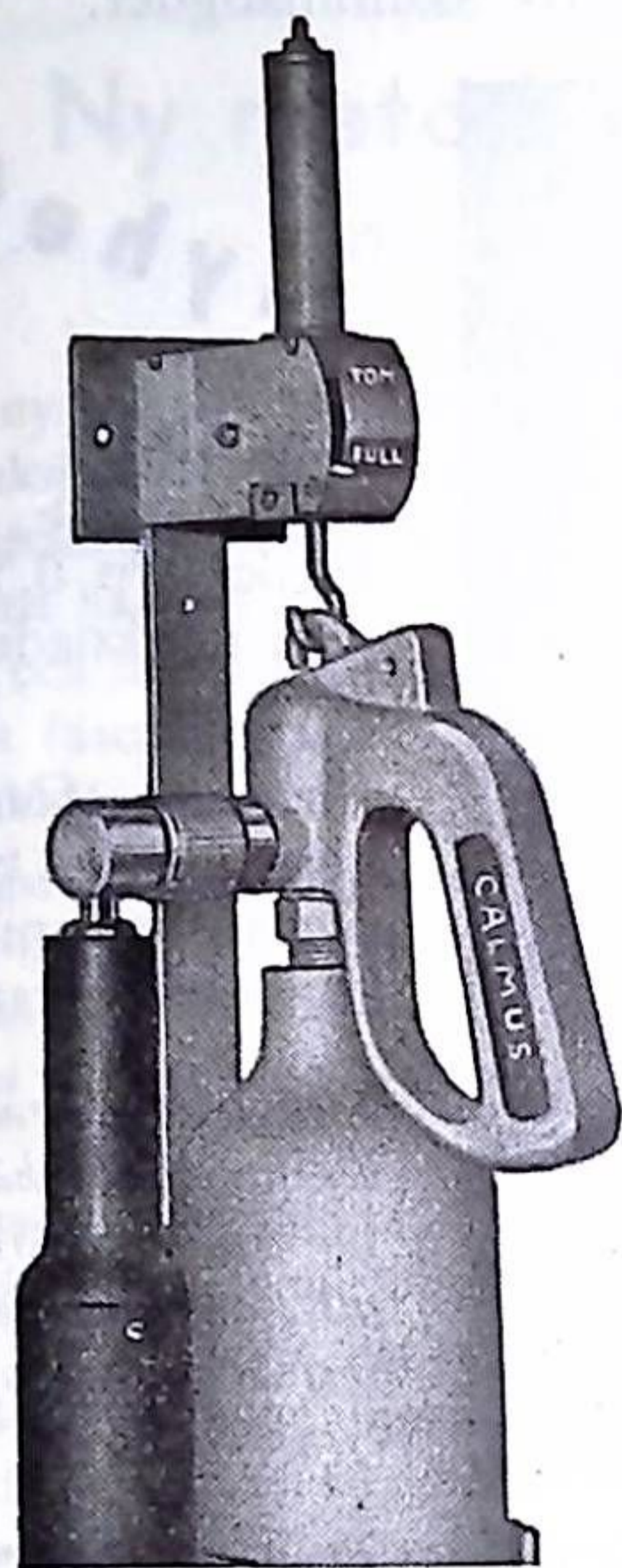
De i artikeln omnämnda försöken utfördes med 76 mm gummerad slang.

Hälsingborgs brandkår har på försök låtit preparera en mindre mängd 63 mm ogumnerad slang. Undersökningar kommer att företagas för att utröna prepareringens inverkan på läckage, hållfasthet och vulkanisering. Då prepareringen utföres i plast, är det även av vikt att undersöka dess beteende vid sträng kyla. Redan har konstaterats, att den preparerade slangens såväl våt som torr verkar avgjort mera smidig än vanlig slang.

Det kan förmodas att prepareringen även skyddar mot röta, varigenom slang bättre än som nu är fallet skulle kunna förvaras i föråd.

Visserligen böra nyheter bemötas med försiktighet, men det torde ändock vara all anledning att undersöka alla möjligheter att bättre bevara brandväsendets dyra slangmateriel.

R-d.

Vågen vakar

Tack vare CALMUS Automatiska viktkontroll har Ni varje ögonblick ständig, effektiv och bekväm kontroll av Edra kolsyresnöapparater.

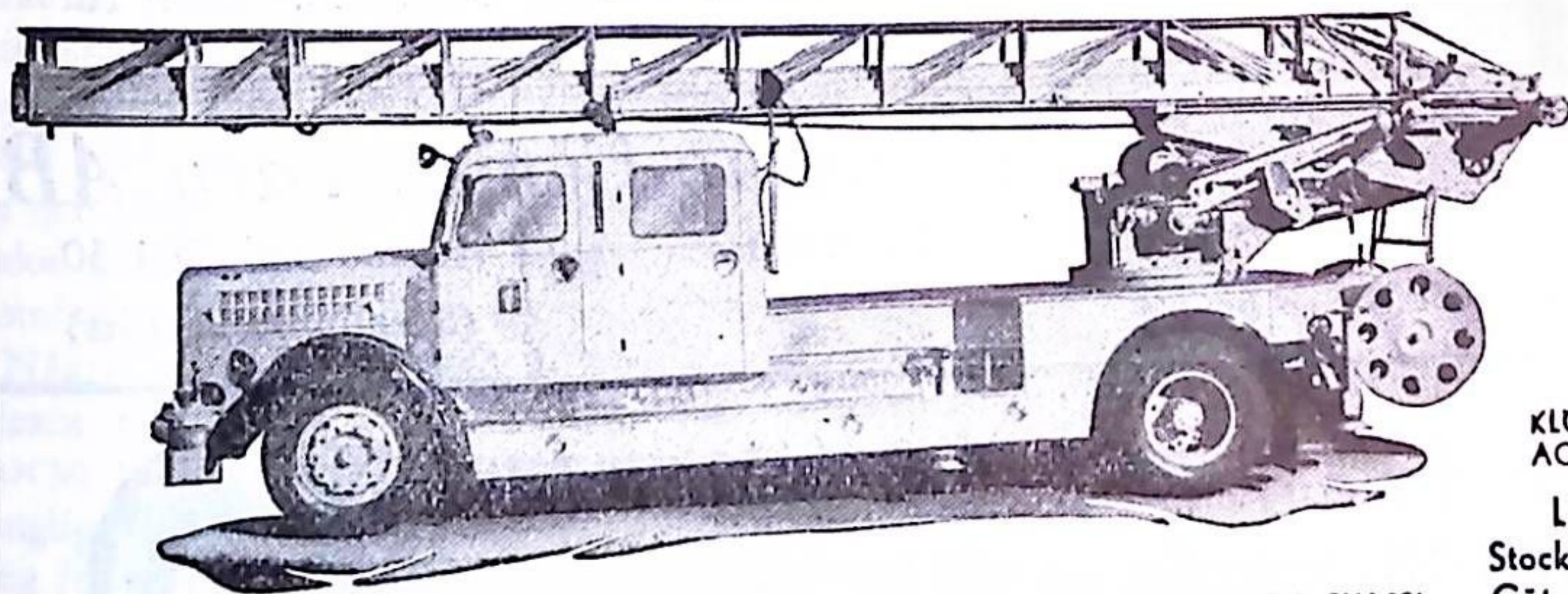
...ännu en orsak att anlita

AB CALMUS

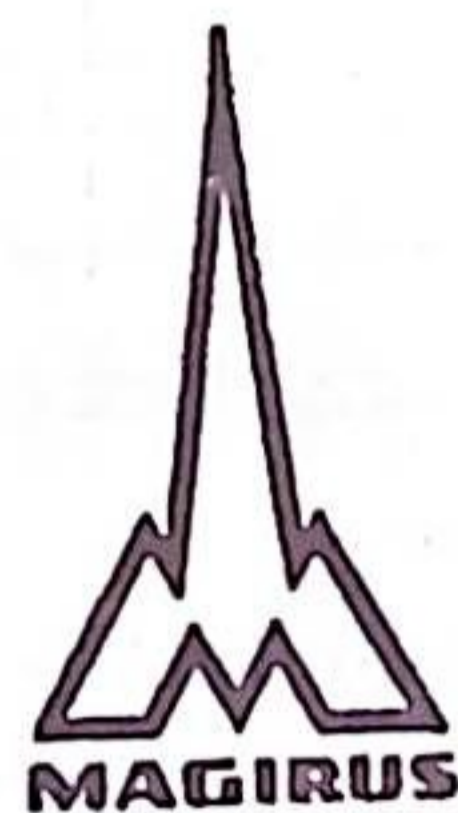
Eriksbergsgatan 38, Stockholm

Tel. 20 10 21, 20 10 32

V Ä R L D S M Ä R K E T M A G I R U S   M A S K I N S T E G A R

EN AV STOCKHOLMS BRANDKÄRS NYA MAGIRUSSTEGAR PÅ SCANIA-VABIS CHASSI

KLOCKNER - HUMBOLDT - DEUTZ
AG WERK ULM ULM - DONAU

LEVERANSER 1949-1951

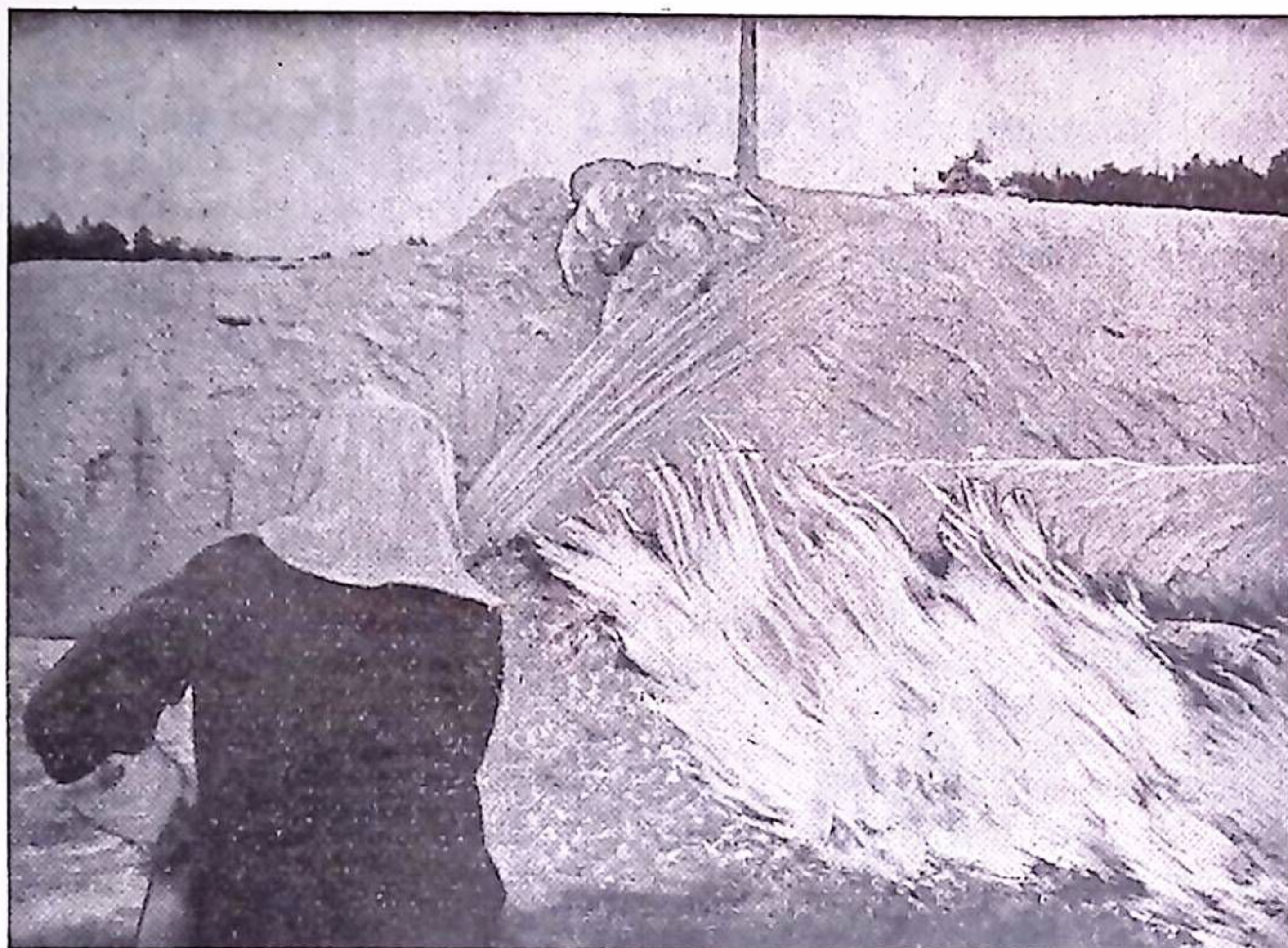
Stockholm: 3 st. 30 m. stighöjd
Göteborg: 1 st. 26 m. stighöjd
Malmö: 1 st. 30 m. stighöjd
Norrköping: 1 st. 30 m. stighöjd
Solna-
Sundbyberg: 1 st. 25 m. stighöjd
Karlstad: 1 st. 30 m. stighöjd
Trollhättan: 1 st. 25 m. stighöjd
Östersund: 1 st. 26 m. stighöjd
Sandviken: 1 st. 25 m. stighöjd

L U C E M A A B

GENERALREPRESENTANT FÖR SVERIGE

NYBROKAJEN 7 - STOCKHOLM - TELEFON 21 00 38, 21 09 26

MEKANO-SKUM - tryckluftaggregat för *hastigt* ingripande med såväl *större* som *mindre* Skummängder.

Nyhet!

Sandviks enhets-skumvätska typ 0.51 nu i marknaden

Lämplig för alla förekommande typer av mekaniska skumalstrare

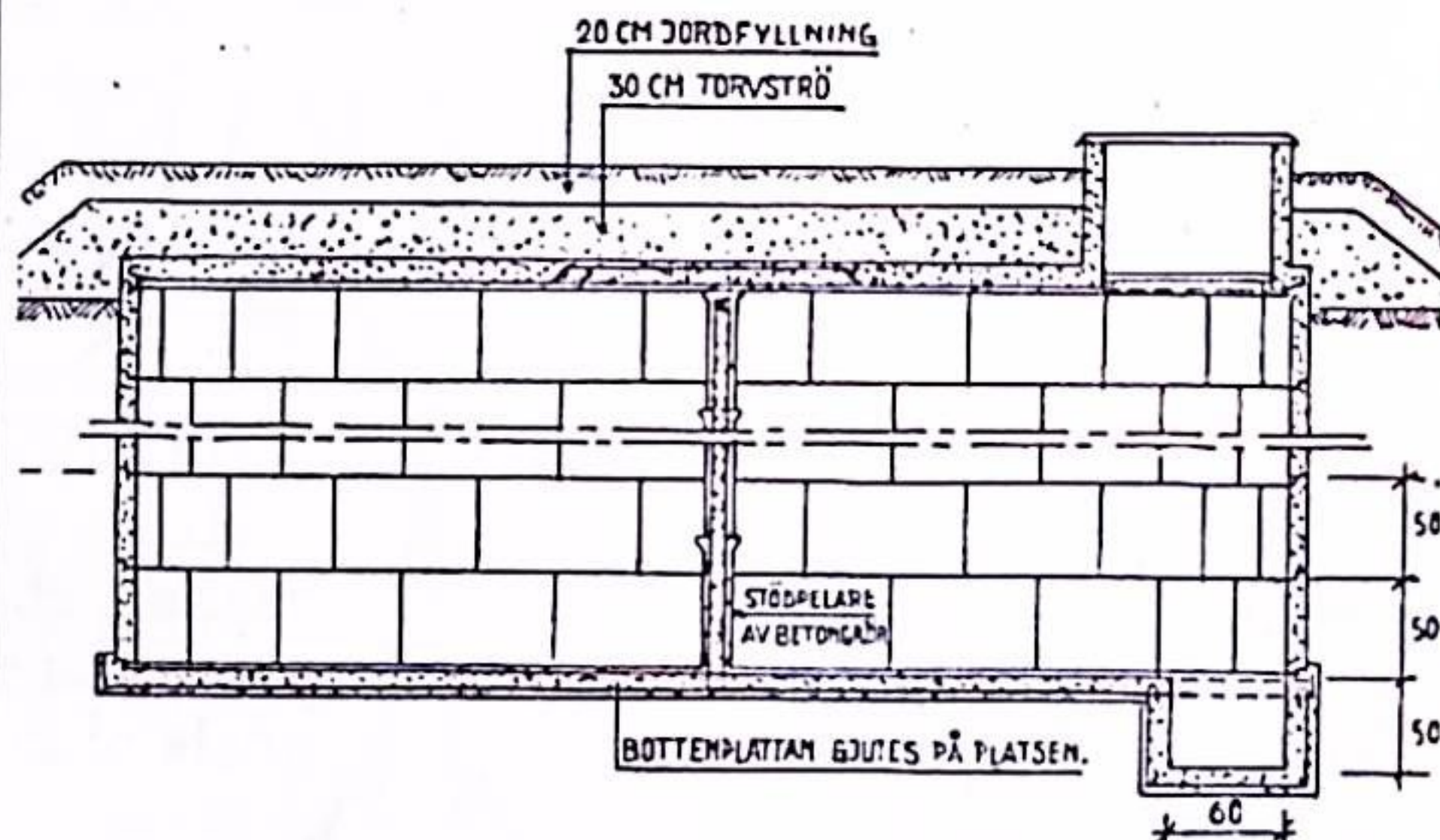
Som auktoriserade återförsäljare här för stå vi gärna till tjänst med ofert och alla upplysningar.

SVENSKA SKUMSLÄCKNINGSS AKTIEBOLAGET

Tel. 23 38 55 (växel)

STOCKHOLM

Birger Jarlsgatan 15

Monteringsklar branddamm med tak av betong.

BRANDRESERVOARER

av monteringsklara betongdetaljer.

Låg anläggningskostnad.

Godkänd av Statens Brandinspektion för erhållande av statsbidrag.

Tranemo Cementvaru AB

Tranemo

Tel. 701 50

(Svenljungaområdet)

Nyheter från Brissmans

Manskapslina av NYLON, brottgräns c:a 900 kg., vikt med väska 650 gram. Ruttar ej, mjuk och smidig även om den är våt samt slitstark.

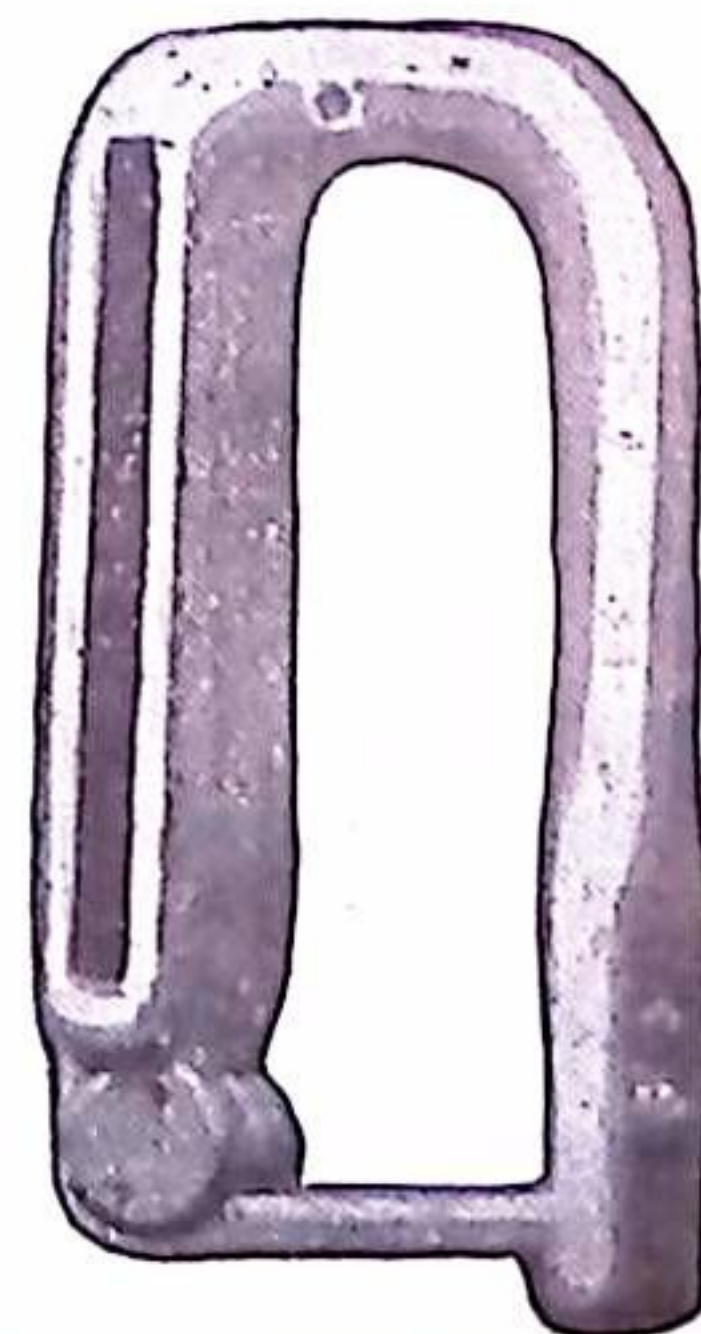
Manskapslina med stålwire, brottgräns 850 kg., stark och eldsäker.

Bälthake av lättmetall, brottgräns 2.520 kg., lätt och rostfri.

Monteringshylsor för brandslangar, vulkaniseringsapparater samt all övrig brandmateriel med kort leveranstid.

Brissmans Brandredskap, Halmstad

Telefon 3333

Ny metod för bekämpande av tankeldsvådor

(Översättning ur *World Petroleum's* februarinummer 1952)

En ny metod för släckning och kontrollering av oljetanksbränder har utarbetats av J. L. Risinger, säkerhetsinspektör för Socony Vacuum Oil Co., Inc. Metoden har prövats vid lagringsanläggningar å oljefält, och undersökningar hålla nu på att företagas för att fastställa, hur den lämpligen bör användas på tankbåtar.

Metoden innebär insprutning av små kvantiteter komprimerad luft på botten av cisternen för att framkalla cirkulation. Resultatet blir, att oljeytan avkyles och branden bringas under kontroll eller släckes.

Eldsvådor i cisterner, innehållande fotogen, eldningsolja och smörjoljor släckas fullständigt på några få sekunder genom luftinsprutningsmetoden. Eldsvådor i tankar, innehållande "crude-oil" (crude = oraff. bergolja) med högre spec. vikt, bringas hastigt under kontroll, så att små kvantiteter skum kunna tillföras och elden dör ut. I båda fallen är syftet med metoden att avkyla vätskan till en punkt, som ligger under eller nära dess flampunkt.

När det gäller olja med en flampunkt över atmosfäriska temperaturer är denna metod avsedd att utgöra ett komplement till den ordinära eldsläckningsutrustning, som finnes vid anläggningar, där på grund av sällan förekommande cistern- och andra oljeeldsvådor det ur kostnadssynpunkt icke är motiverat att installera dyrbara fasta och transportabla eldsläckningsattiraljer. När det gäller råolja och andra oljor med överkokningsegenskaper är ändamålet med den nya metoden att eliminera dessa risker och därjämte göra bekämpandet av sådana eldsvådor möjligt med mycket mindre materiel och utrustning.

Några prov har nyligen företagits vid Socony's Oleans raffinaderi i New York, där en gammal 30×30 fot öppen lagringstank utan tak fanns tillgänglig. Cisternen var försedd med sedvanlig utrustning för avledning av vatten samt en oljeledning och utrustning för ångning av cisternen eller för att sätta dess innehåll i rörelse. Luft erhöles från en transportabel kompressor för insprutning i de ordinära cisternledningarna.

Under första försöket inpumpades 100.000 gall. fotogen med en spec. vikt av 0,790 i tanken, som innehöll 9 tum vatten på botten. Tanken antändes och fick lov att brinna 2½ minuter. När elden hade tagit riktig fart, tillfördes luft med en hastighet av 50 kubikfot per minut vid ett tryck av 7 pund/kvadrattum.

När luften infördes i tre-tums dräneringsledningen i ena kanten av cisternen nära botten släcktes elden inom loppet av 30 sekunder. En ytterligare brand, den andra i ordningen, släcktes efter 35 sekunder, när luft infördes genom en perforerad ångledning tvärs över tankens botten. Den tredje branden släcktes på 20 sekunder genom införandet av luft i en krysspridare. Prov nr 4 gjordes genom att inspruta luft genom en L-formad¹⁾ anordning, vilket åstadkom en häftig cirkulation utan att föranleda en avkylning av ytan på samma sätt som vid övriga metoder. Resultatet blev, att det behövdes 45 sekunder för att släcka elden. Det sista provet gjordes genom att inspruta luft genom ett rörknä (vinkelrör), som sträckte sig uppåt från tankens mittpunkt nära botten. Denna metod förorsakade en kupelformad höjning av oljenivån med ett snabbt tillflöde av kall olja från mitten till tankens omkrets som följd. Med denna metod släcktes elden på 5 sekunder. Endast 6¼ kubikfot luft behövdes för att släcka elden.

Det resultat, som uppnåddes, visade, att alla eldsvådor i oljekvantiteter med en flampunkt över atmosfärisk temperatur kan släckas snabbt och säkert genom att tillföra luft under ytan på så sätt, att den kalla oljans strömning till den heta ytan reducerar temperaturen därstädes. All slags tryckluft kan användas och likaså alla rörintag på den nedre delen av tanken. Ehuru icke några prov gjordes vid Olean, är mr. Risinger av den uppfattningen, att det skulle

1) Shell ell. — "Ell" betyder L, alltså något vinkelformat. Betydelsen av "shell" i detta sammanhang kan diskuteras. Kan betyda dels en slags rörhistoria, dels själva tankplåtarna (shell = skal).

1 — vinkelmunstycke. 2 — hörn på tanken.

En kontrolljournal för varje brandkårsavdelning!

vara lätt att släcka elden genom att pumpa in kall olja i stället för att tillföra luft. I en öppen grop släcktes en fotogeneld genom att hälla i mera olja för att avkyla ytan.

Sedan fotogenproven hade avslutats, tömdes tanken och fylldes på nytt till $\frac{3}{4}$ med 44,2°²⁾ Pennsylvania råolja med en flampunkt under 0°F. Efter antändning av oljan och sedan elden fått taga riktig fart, insprutades luft genom de olika ledningar, som omnämns här ovan. Resultatet blev, att elden reducerades till en styrka, där det var möjligt för åskådarna att klättra upp för tankens trappa, böja sig över kanten och släcka elden med 2 st. 5-gall. dunkar 3 % skumlösning, som insprutades från ett $\frac{1}{2}$ -tums munstycke för mekaniskt skum. Innan skummet insprutades, tilläts elden att brinna fritt 5 gånger, eftersom olika slags sätt prövades för insprutning av luft. Trappan och tankplåtarna i närheten av plattformen besprutades med vatten för att reducera metalltemperaturen, så att kontrollanterna kunde bestiga trappan säkert och bekvämt för att inspektera oljeytan medan den ännu brann med en kontrollerbar styrka.

Det primära ändamålet med Olean-proven i fråga om råolja var att undersöka i vad mån luft kunde användas för att förhindra överkokning (och spillning). Överkokning förorsakades genom att heta vågor från ytan sjönko ned genom oljan i tanken intill dess att vattnet på botten förvandlades till ånga och härigenom en eruption kom till stånd. Tillförsel av stora mängder vatten och skum på ytan av en tank, som innehåller brinnande olja, förorsakar en expansion och skumbildning nära toppen, varigenom en del olja kastas ut, ehuru icke så mycket som när en överkokning äger rum.

För att kontrollera de heta vågorna under provet med brinnande råolja målades tanken med en värmekänslig färg. Man fann då, att under den tid, då luften tillfördes, uppstod ingen nedåtgående rörelse i värmen genom oljan. Förberedande försök gåvo vid handen, att en värmerörelse i den råolja, som brann, skulle komma att sjunka nedåt från ytan med omkring 48 tum per timma. Under de olika försöken skulle värmevågen ha sjunkit 100 tum. I själva verket sjönk värmevågen en halv tum under varje förbränning, men den nedåtgående rörelsen stannade så snart som luftin pumpningen började. Det var ingen skumbildning i oljan, när släckningsskummet slutligen anbringades vid försökens slut.

H. R—tz.

²⁾ Utläses API-grader och betyder sp. vikt.

Ordet fritt

En fri medborgare,

som av vederbörande länsstyrelse beretts tillfälle inkomma med förklaring varför han icke fullgjort vid brandsyn gjort föreläggande skriver i sitt svar följande.

Som svar får jag härmed meddela följande: Jag bor i ett fritt land och är en fri medborgare som ej ännu skött mig så att jag blivit för något brott åtalad eller straffad och förrätten så tänker jag ej finna mig i några diktatoriska ålägganden av någon uppkomling anställd såsom brandsyneman i ..... som tycks göra ålägganden som det tykes mig bara föra att framhäva någon slags maktställning.

För det första så har jag varit hem en enda gång när denna brandsyn varit i mitt hus i maj eller juni månad 1951. Och denne herre bad mig skriva på ett papper med mitt namn vilket jag trodde gällde för honom som kvitto att han verkligen varit inne hos mig. Han talade om hinkar och pyttsspruta men det kan jag också göra om jag kommer hem till honom. Jag upplyste honom om att vattenhinkar det har jag flera. Mitt innehav av hinkar är följande 2 st nya oanvända 1 använd och en ny som användes såsom vattenhink i köket för närvarande. 1 st 12-liters hink som användes vid klädtvätt och står vid brunnet 1 st 10-liters emalj hink som även användes vid tvätt av kläder. Brunshink 15 liters. Dessutom tillkommer 1 st 10-liters slaskhink som även vid eventuell brandfara kan användas. Dessutom laggkär i litermått mellan 5 utill 35 liter. En 4—5 st. tillhoppa. Detta om hinkar som fanns vid brandsyn och ännu finnes. Lånad spruta fans i bodan av äldre modell för vatten.

Kol och gnistskydd framför spis och sotlucka fans och fins ännu.

Och vad beträffar slamning på vinden torde nog inte behövas i detta fall enär statens järnvägar och andra baracker äro godkända för brandsäkerhet mina rökgångar har samma anordningar med dubbla rör ett av järnplåt och ett vidare av vattenledningsrör av stabilare kvalite än som finnes i förut omnämnda baracker. Stabil sandlåda i trossbotten runt rökgången fins och fans. o Pyttsspruta av godkänd typ beställd ifrån Ålen & Holm Stockholm.

Om ej dessa säkerhetsanordningar räker till ser jag mig ingen annan råd än att be om eventuella råd hur jag skall förfara med mitt hus.

..... den 30. 4. 1952.

Namn och adress.

Kommentarer överflödiga!

Kontrolljournalen kostar endast kr. 1: 50. Beställ!

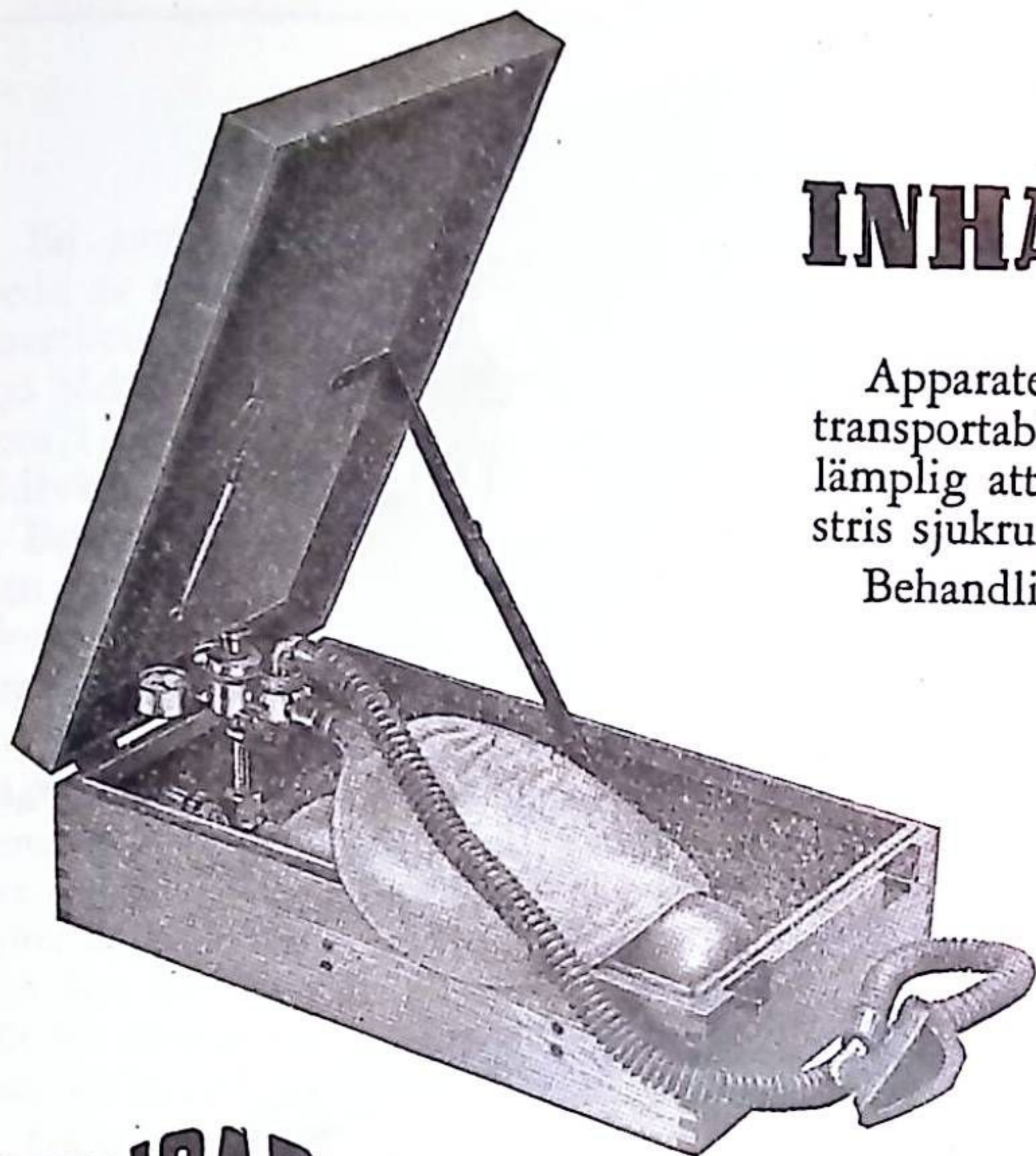
INHALATIONS-*apparat*

Apparaten är av Drägers kända tillverkning. Den transportabla typen i förvaringskoffert av ek är särskilt lämplig att ingå i ambulansutrustning eller i en industrisjukrumsutrustning.

Behandling eller återupplivning av gaskadade, rökförgiftade, drunknade etc. sker snabbast och mest effektivt med syrgas ev. i kombination med kolsyre tillsats.

Utförlig beskrivning på de olika apparaterna erhåller Ni, då Ni begär vårt specialprospekt.

Komplettera Er utrustning för att kunna ge största möjliga hjälp, när det behövs.

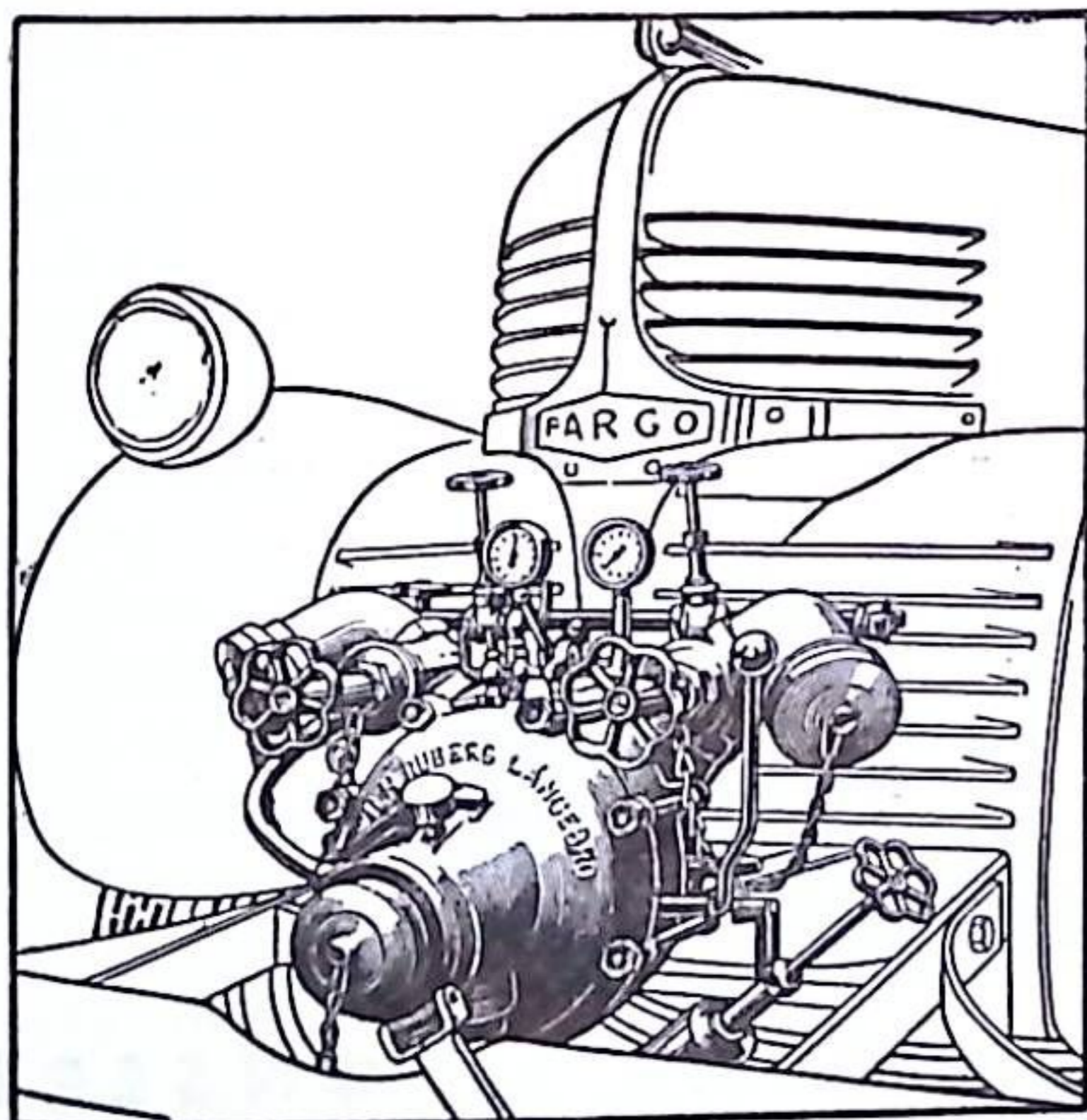

BICAPA
STOCKHOLM

BIRGER CARLSON & Co AB

Kaptensgatan 6 • Telefon (växel): lokalsamtal 67 91 30
STOCKHOLM Ö rikssamtal 62 49 56, 62 49 92

FRONTPUMPAR

för upp till 2000 m/lit.
vid 9 kg/cm²

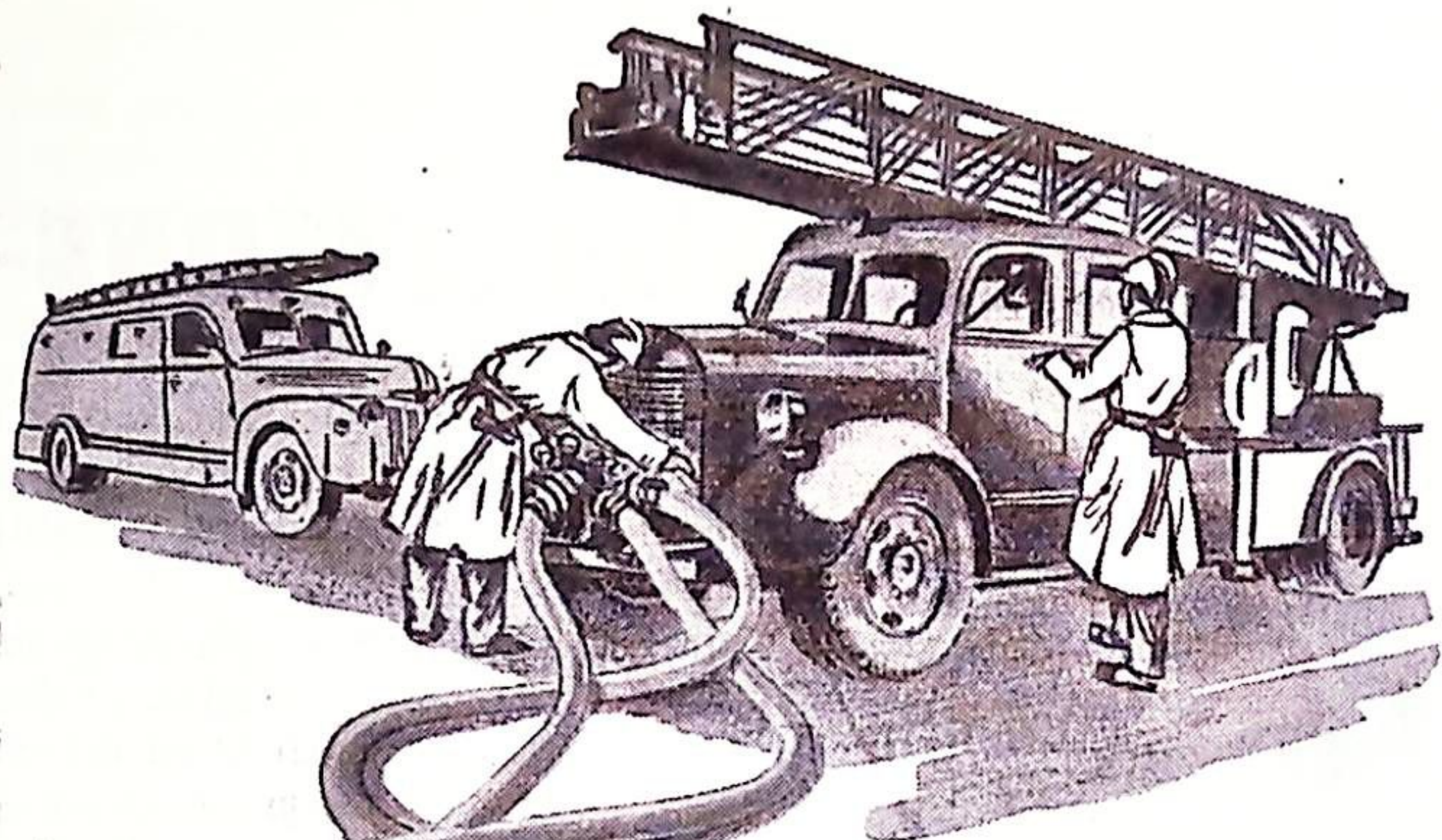
Med avgasevakivering,
oljekylning och synkr.
koppling till motorn.

Kort leveranstid.

Wilh. Rubergs Fabriks-Aktiebolag

L A N G E B R O

Tel. Kristianstad 101 74 och 101 78

I mer än 90 år...

har brandmän runt om i landet förlitat sig på
Jonsereds brandslang — som motsvarat förtroendet.
Noggrant utvald råvara. Specialbehandling av garnet
mot röta. Rundvävning samt fortlöpande noggrann kontroll...
allt detta garanterar att varje slanglängd håller av
Svenska Brandkårens Riksförbund fastställda for-
dringar betr. tålhet och sprängningstryck.
Begär Jonsereds lanneslang med 2
blå ränder — svensk produkt
av högsta kvalitet.

Jonsereds
där tradition förenas med modern teknik

**JONSEREDS FABRIKERS AKTIEBOLAG • JONSERED
GRUNDAT 1833**

Auktoriserade återförsäljare: {
BRISSMANS BRANDREDSKAP, Halmstad
A. B. HENRIKSSONS BRANDREDSKAP, Stockholm - Göteborg - Malmö - Sundsvall
ODENIUS A.-B., Göteborg • A.-B. PUMPINDUSTRI, Göteborg - Stockholm - Malmö

För Hemmet och Familjen.

En amerikansk brandchef hade blivit ombedd av rektorn för stadens läroverk att ge läroverkets elever (företrädesvis flickorna) några råd för hur de skulle förfara om de sütte som barnvakter i ett främmande hus och en eldsvåda utbröt i våningen.

Brandchefen, som var lite tveksam om, vad han skulle svara, tillskrev *the National Fire Protection Association*, och föreningen gav brandchefen följande råd (fritt översatta):

"Vi skulle inte försöka oss på att ge flickorna några komplicerade instruktioner, inte försöka få dem att förstå skillnaden mellan olika slags eldsvådor och olika släckningsmetoder. En barnvaktens uppgifter är först och främst att ta hand om de barn, som hon har satts att passa, och skulle vi berätta allt för mycket om andra uppgifter, så kan vi riskera att huvuduppgiften kan komma i bakgrunden.

Enligt vår mening är det två saker, som en ensamlämnad barnvakt skall ha klart för sig vid ett eldsvådetillbud, och dessa äro:

- 1) att få barnen ut ur huset, och
- 2) att alarmera brandkåren.

För att kunna klara dessa två saker på bästa sätt fordras dock vissa klarlägganden. Det händer ofta att en barnvakt hamnar i ett hus, som är vederbörande komplett främmande. Det är då viktigt att hon sätter sig in i vilka möjligheter det finns att ta sig ut ur huset utöver den väg, som hon själv kom in igenom. Undersök därför belägenheten av köks- och andra utgångar, och tag reda på hur dörrarna öppnas, kort sagt, tag reda på enklaste, säkraste och snabbaste vägen ut.

Ge också vederbörande en klar instruktion om hur man tillkallar brandkåren. Vårt standardråd är att hellre använda ett brandskåp, om något sådant finns i närheten, än att använda telefonen. En telefonuppringning innebär speciellt i detta fall flera felmöjligheter, dels vid uppringningen och dels vid lägesangivningen. Om brandskåp eller telefon skall användas blir dock i stor utsträckning beroende på lokala förhållanden. I vilket fall som helst, så ge aldrig flickorna instruktioner om att lämna barnen kvar i den brinnande byggnaden, medan de själva rusa iväg till ett brandskåp. Om minsta risk föreligger för att barnen kunna komma till skada, så skola de alltid först föras ut ur huset. Därefter skall brandkåren larmas, antingen från ett brandskåp eller från någon grannes telefon och med grannes hjälp.

Är det mitt i smällkalla vintern, så uppstår frågan om man skall ge sig tid till att klä på barnen, innan de tas ut ur huset. I detta fallet synes det oss vara ett stort misstag att offra tid på påklädning. Tag istället med en filt eller liknande och svep in barnen i.

Förmärker man röklukt utan att upptäcka någon eld, så skall brandkåren omedelbart underrättas. I dessa fall, särskilt om vädret är dåligt, är det inte nödvändigt att omedelbart föra barnen ut ur byggnaden, men det är dock rådligt att samla dem till någon plats (exempelvis i närheten av huvudingången), varifrån de vid behov snabbt kunna föras ut. Barnvakten bör också instrueras om att en pyrande brand på ett undagömt ställe snabbt kan flamma upp med stor kraft.

Uppstår en gasläcka, så måste barnen föras ut omedelbart. Det är också av vikt att vid sådana tillfällen inte tända eller släcka det elektriska ljuset eller att använda telefonen. Gasverket skall omgående underrättas, lämpligen genom försorg av någon granne.

Har något fel uppstått på oljeeldningsanläggningen, så instruera flickorna att stänga av oljetillförseln, om de känna till anläggningens konstruktion. Gör de inte det, så få de föra barnen ut ur huset och kalla på hjälp."

Så långt den amerikanska brandskyddsföreningen. Även om råden äro avsedda för amerikanska förhållanden, så synas de i tillämpliga delar vara värda uppmärksamhet även här hemma, inte bara som råd åt tillfälliga barnvakter utan i lika hög grad som upplysning åt mödrar och hemmafruar, speciellt på landsbygden och i förstads- och villasamhällen.

St.

Älvsborgs Läns Brandkårsförbunds Stipendiefond }

utdelar två stipendier om vardera 250:— kr. som bidrag till studier vid yrkesbrandkår. Stip. är avsett för brandchef eller v. brandchef vid borgar-, frivillig- eller industribrandkår inom Älvsborgs län och som är ansluten till brandkårsförbundet. Stip. kan sökas före 1 oktober 1952 hos

Älvsborgs läns brandkårsförbund.

Verkst. Utsk.

Adr.: Brandkåren, Borås

Kontrolljournal

Skall brandchefen ha någon garanti för att utryckningsfordon, motorsprutor och övrig brandmateriel ständigt är i utryckningsberett skick är det nödvändigt, att materielen regelbundet tillses och provas. Oftast är det vid de mindre brandkårerna en materialförvaltare, som svarar härför. Kontrollens omfattning och anvisningarna för dess utförande varierar i hög grad.

För att få större stadga i denna viktiga detalj har man inom Älvsborgs län under senare år använt en kontrolljournal, som materialförvaltaren har att föra vid den regelbundna vecko- och kvartalskontrollen. I journalen lämnas anvisningar om vad kontrollen vid de olika tillfällena skall omfatta, och hur de enkla journalkorten skall föras. För brandchefen, som ju numera i regel har flera brandkårsavdelningar inom sin kommun, bör det vara en trygghetskänsla att veta, att han härigenom på ett enkelt sätt får uppgift på att erforderlig kontroll verkställts, vilka bristfälligheter som iakttagits och åtgärder för deras avhjälpande.

Riksförbundet har nu tagit upp även kontrolljournalen bland sina tryck till de mindre brandkårens hjälp. Priset per journal är endast kr. 1: 50. En journal erfordras för varje brandkårsavdelning.

Rekvirering sker hos

*Svenska Brandkårernas Riksförbund,
Jakobsgatan 14,
Stockholm C. Postgiro 4870.*

Rekvirera journaler till Er kår!

Ny tysk facktidskrift

Forschung und Technik im Brandschutz.

Utgives av "Vereinigung zur Förderung des Deutschen Brandschutzes v.V. (VFDB)"

Utkommer varje kvartal i 32 sidor. Pris 12: — DM.

Förlag: W. Kohlhammer Verlag, Ubanstrasse 12—14, Stuttgart O.

För två år sedan bildades i Tyskland den tekniskt-vetenskapliga *Vereinigung zur Förderung des Deutschen Brandschutzes*. Föreningen har satt som sitt mål att följa, undersöka och driva fram forskning och teknisk utveckling på det mångskiftande brandförsvarsområdet och att samarbeta med yrkeskollegor och forskningsanstalter i utlandet. I dagarna har föreningen börjat utgiva en tidskrift, som utgör en efterföljare till den välkända *Feuerschutz*. Tidskriftens namn är *Forschung und Technik im Brandschutz*.

I tidskriftens första nr skriver — bl. a. — Oberbrandrat H. Brunsvig om områdesbränder och eldstormar, och Dr. phil. H. Selle behandlar — med tysk grundlighet — dammexplosioner. I en längre, sammanfattande artikel benämnd *Prövning av luftskummedel och luftskum belyser L. Scheichl skumproblemen*. Det må räcka att nämna dessa artiklar. Fortsätter tidskriften så som första numret ger förhoppning om, torde den få läsare vid många av de större brandkårens även här i landet.

Ek.

BRANDHJÄLMAR

av stål

Svart- eller vitlackerade med polerad lättmetallskam och extra prima skinninredning.

Alla hjälmar försedda med hållare för nackskydd.

Snabbinställning av hakrem.

Leverans sker omgående.

Rekvirera provhjälm.

MOLIN & WESTBERG

Mäster Johansgatan 5

MALMÖ

Tel. 388 40, 759 12

Specialfirma i brandredskap

Per Tollin †

Den äldste av Riksförbundets hedersledamöter, försäkringsdirektören Per Tollin, avled den 2 juni i den höga åldern av över 90 år.

Med direktör Tollins fränfalle har den frivilliga brandkårsrörelsen förlorat en av sina främsta föregångsmän.

Redan som chef för Östergötlands läns Brandstodsbolag kom han tidigt till insikt om betydelsen av ett organiserat frivilligt brandskydd på landsbygden och hans levande intresse slappnade aldrig härför. Ännu på hans sista sjukläger gjorde han sig noga underrättad om, vad som tilldrog sig på brandkårernas möten och sammanträden.

Näst efter hans kära Brandstodsbolag, som han tillhört från 1881, har hans intresse varit inriktat på brandförsvaret och i synnerhet Östergötlands Brandkårsförbund, vars stiftare han var och vid sin avgång dess hedersledamot. Inom alla områden, där Tollin tog befattning i ena eller andra avseendet, var han högt uppskattad för sina stora kunskaper och vänsälla väsen. Alla de, som haft förmånen att närmare känna honom, kunna säkert med mig intyga, att han som människa, vän och kamrat helt enkelt var oförliknelig.

C. L. Sabelström.

Bemärkelsedagar

60 år.

14/9 Andersson, K., Brandchef, Borgholm.

Notiser

Utnämningar.

Till brandkapten i Göteborg har utnämnts vice brandchef K. E. Nilsson, Solna-Sundbyberg.

Till brandkapten i Borås har utnämnts vice brandchef G. Lundgren, Trollhättan.

Till vice brandchef i Trollhättan har utnämnts vice brandchef T. Renning, Trelleborg.

Till vice brandchef i Östersund har utnämnts vice brandchef Å. Söderlund, Borlänge.

Till vice brandchef i Nacka har utnämnts R. Ramboldt, Gävle.

Till brandchef i Alingsås har utnämnts brandkapten H. G. Ringström, Borås.

Till brandchef i Katrineholm har utnämnts vice brandchef N. Fagerberg, Katrineholm.

Till vice brandchef i Katrineholm har utnämnts brandmästare T. Nilsson, Lidingö.

Statens Vattenfallsverk

har från den 1 juli i år förordnat förste byråsekreteraren Carl Bexell såsom brandinspektör vid Statens Vattenfallsverk.

Larmklockor i bostadslägenheter.

Vid en under fjolåret inträffad brand, för vilken redogörelse var införd här, visade det sig att alarmeringen av brandpersonalen fördröjdes genom att en i en bostadslägenhet uppsatt larmklocka av oförstånd fränkopplats varigenom alarmering på en slinga uteblev. För att söka undanröja ett återupprepande har nu en liten anvisningsskylt iordningställt att fastsättas på eller invid de i en brandalarmanläggning ingående larmklockorna. Skylten, som är i storlek 80×45 mm., har följande text:

BRANDALARMKLOCKA

Alarmklockan ingår i brandalarmanläggningen och får icke utsättas för åverkan, bortkopplas eller nedtagas, då detta kan äventyra brandalarmanläggningens funktion.

BRANDCHEFEN.

Årsmöten.

6—7/9 Göteborgs- och Bohus läns Brandkårsförbund i Kungälv.

19/9 Norrbottens läns Brandkårsförbund i Övertorneå.

Statens Brandskola

Följande elever ha med godkända betyg genomgått

Brandförmanskurs kat. I (29/10 51—21/2 52):

Tore Olsson, Borlänge; Kurt Börjesson, Borås; Ivan Lidholm, Anders Andersson och Per Johansson, Göteborg; John Stenberg, Hälsingborg; Karl-Erik Bergh, Jönköping; Stig Lindblom, Kalmar; Martin Johansson och Gösta Måwe, Karlstad; Olle Pettersson, Katrineholm; Tage Samuelsson, Linköping; Börge Berthlin, Malmö; Bernt Nysell, Nacka; Tore Holmqvist och Lars Hansson, Norrköping; Rune Gustavsson, Nyköping; Oscar Starck, Trollhättan; Oscar Nilsson, Umeå; Karl Hultman, Uppsala; Bertil Gustavsson, Västervik; Karl-Axel Dahlström, Västerås; Göthe Bengtsson, Växjö; Gunnar Skåål, Örebro.

Brandmästarekurs kat. I (25/2—27/6 1952):

Gösta Pettersson, Örebro; Gösta Larsson, Västerås; Mats-Olof Askbrant, Västervik; John Magnusson, Vänersborg; Edvin Svensson, Trelleborg; Erik Sarvik, Lund; Börje Ejderik, Linköping; Thore Andersson, Lidingö; Carl Dahlman, Landskrona; Erik Löwed, Karlstad; Åke Mattsson, Karlskrona; Walter Melin, Kalmar; Harry Granstrand, Jönköping; Bertil Carlström, Härnösand; Göte Hackell och Gunnar Nilsson, Hälsingborg; Sven Yngve Hansson, Halmstad; Tore Norenwall, Eskilstuna; Torsten Andersson, Borås; Sven Lundh, Borlänge.

Följande elever ha genomgått

Brandchefskurs kat. I, andra perioden (7/1—4/4 52):

Stig Andell, Uppsala; Carl-G. Anderberg, Malmö; Bertil Ejderik, Katrineholm; Carl-Otto Falk, Stockholm; Lasse Johansson, Kiruna; Sune Lardner, Solna; Stig Lindh, Stockholm; Lars-Erik Mårtensson, Malmö; Nils-Erik Olsson, Göteborg; Gustaf Renéus och Gösta Tornling, Stockholm.

Arvodesbefattningarna som

Brandchef och vice Brandchef

kungöres härmed till ansökan lediga. Som kompetensvillkor gäller vad som finnes angivet i brandstadgan. Fast arvode utgår med följande belopp per år

till brandchefen 2.000: — kronor och till vice brandchefen 600: — kronor eller de arvoden varom överenskommelse kan komma att träffas mellan Kungälv stad och berörda personalorganisationer i anslutning till de centrala förhandlingar som pågå.

Tillträde till befattningarna sker efter överenskommelse.

Ansökan skall ingivas till brandstyrelsen senast den 31 augusti 1952 samt vara åtföljd av de handlingar sökanden önskar åberopa.

Närmare upplysningar lämnas av kommunalborgmästaren, telefon 100 42.

Kungälv den 7 augusti 1952.

Kungälv stads Brandstyrelse.

Brandmästare

anställes vid Botkyrka-Grödinge brandkår med tillträde snarast möjligt. Ansökningshandlingar med angivande av löneanspråk skall vara insända senast den 1 september 1952 till direktionen, adr. Kommunalkontoret, Tumba. Vidare upplysningar om tjänsten lämnas av brandchef Jakobsson, Tumba bruk, tel. Tumba 304 03.

Direktionen för Botkyrka-Grödinge-Tumba brandförsvarsförbund.

Brandman

med erfarenhet från brandalarmeringsanläggning och helst med elektrikerpraktik, erhåller anställning vid Hofors Brandkår. Lön enl. överenskommelse. Sedvanliga ansökningshandlingar med referenser ställas till Brandchefen, Hofors, vilken även lämnar närmare upplysningar. Tel. Hofors 59.